

SPRAWOZDANIE FINANSOWE

**PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWY SZYBÓW
SPÓŁKA AKCYJNA
UL. HUTNICZA 5-9
42-600 TARNOWSKIE GÓRY**

**Sporządzone za okres od 01.01.2019 do 31.12.2019 według
Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej przyjętych
do stosowania w Unii Europejskiej**

Tarnowskie Góry 09.03.2020

SPIS TREŚCI

SPRAWOZDANIE Z WYNIKU FINANSOWEGO I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ (CD.)	6
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	7
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	9
1. INFORMACJE OGÓLNE.....	9
1.1 NAZWA, SIEDZIBA, PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI	9
1.2 ZAŁOŻENIE KONTYNUACJI DZIAŁALNOŚCI	9
2. ZASADY RACHUNKOWOŚCI.....	9
2.1 PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	9
2.2 NOWE STANDARDY, INTERPRETACJE I ICH ZMIANY	10
2.3 WPŁYW NA SPRAWOZDANIE FINANSOWE PIERWSZEGO ZASTOSOWANIA STANDARDU ..	11
2.3.1 WPŁYW MSSF 16 NA SPRAWOZDANIE FINANSOWE.....	11
3. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z WYNIKU FINANSOWEGO I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	14
3.1 PRZYCHODY Z UMÓW Z KLIENTAMI.....	15
3.2 KOSZTY WEDŁUG RODZAJU.....	16
3.3 POZOSTAŁE PRZYCHODY.....	16
3.4 POZOSTAŁE KOSZTY	16
3.5 POZOSTAŁE ZYSKI/(STRATY) NETTO.....	17
3.6 PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE.....	17
4. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DOTYCZĄCE OPODATKOWANIA.....	17
4.1 PODATEK DOCHODOWY	18
4.2 ODROZCZONY PODATEK DOCHODOWY	19
5. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DOTYCZĄCE ZADŁUŻENIA	21
5.1 ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU LEASINGU	21
5.2 UZGODNIENIE ZADŁUŻENIA.....	22
6. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	23
6.1 RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	23
6.2 WARTOŚCI NIEMATERIALNE.....	25
6.3 PRAWO DO UŻYTKOWANIA SKŁADNIKA AKTYWÓW.....	27
6.4 UTRATA WARTOŚCI NIEFINANSOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH	28
6.5 NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE	28
6.6 POZOSTAŁE DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE	29
6.7 ZAPASY	29
6.8 NALEŻNOŚCI HANDLOWE ORAZ POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI	30
6.9 ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY	33
6.10 KAPITAŁ WŁASNY	35
6.10.1 KAPITAŁ PODSTAWOWY	35
6.10.2 KAPITAŁ Z TYTUŁU WYCENY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH.....	35
6.10.3 ZYSKI ZATRZYMANE	36
6.10.4 DYWIDENDY WYPŁACONE I ZAPROPONOWANE DO WYPŁATY	36
6.11 ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH	36
6.12 REZERWY	40

6.13 ZOBOWIĄZANIA HANDLOWE ORAZ POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA.....	41
7. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPIŃYWÓW PIENIĘŻNYCH	42
7.1 WPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	42
8. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH.....	43
8.1 KATEGORIE I KLASY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	44
8.2 HIERARCHIA WARTOŚCI GODZIWEJ.....	45
8.3 POZYCJE PRZYCHODÓW, KOSZTÓW, ZYSKÓW I STRAT UJĘTE W SPRAWOZDANIU Z WYNIKU FINANSOWEGO I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW W PODZIALE NA KATEGORIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH.....	45
8.4 ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM	46
8.4.1 CZYNNIKI RYZYKA FINANSOWEGO.....	46
8.4.2 ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KAPITAŁOWYM	50
9. POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE	50
9.1 POZYCJE WARUNKOWE ORAZ ISTOTNE POSTĘPOWANIA SĄDOWE	50
9.2 PRZYSZŁE ZOBOWIĄZANIA UMOWNE.....	50
9.3 TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	51
9.4 WYNAGRODZENIE BIEGŁEGO REWIDENTA	52
9.5 ZDARZENIA PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY	53
10. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU	53
11. ZATWIERDZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....	53

SPRAWOZDANIE Z WYNIKU FINANSOWEGO I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2019	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018
Przychody z umów z klientami	3.1	235 464 176,23	249 778 888,55
Koszt sprzedanych produktów, materiałów i towarów	3.2	214 093 544,74	222 481 983,29
ZYSK BRUTTO ZE SPRZEDAŻY		21 370 631,49	27 296 905,26
Koszty sprzedaży	3.2	1 906 175,51	1 831 111,15
Koszty administracyjne	3.2	9 106 808,24	8 316 924,69
Pozostałe przychody	3.3	1 340 209,72	4 542 077,64
Pozostałe koszty	3.4	1 646 616,52	1 588 294,27
Pozostałe zyski/(straty) - netto	3.5	440 322,62	388 633,49
ZYSK OPERACYJNY		10 491 563,56	20 491 286,28
Przychody finansowe	3.6	276 966,10	514 248,02
Koszty finansowe	3.6	2 735 682,75	1 301 635,31
ZYSK PRZED OPODATKOWANIEM		8 032 846,91	19 703 898,99
Podatek dochodowy	4.1	2 450 261,00	4 056 822,00
ZYSK NETTO		5 582 585,91	15 647 076,99
Inne całkowite dochody, które nie będą podlegały przeklasyfikowaniu do wyniku netto:			
Zyski/(straty) aktuarialne	6.11	-429 094,12	-301 849,35
Podatek dochodowy	4.1	81 528,00	57 351,00
INNE CAŁKOWITE DOCHODY RAZEM		-347 566,12	-244 498,35
CAŁKOWITE DOCHODY RAZEM		5 235 019,79	15 402 578,64

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	31.12.2019	31.12.2018* (dane przekształcone)
AKTYWA			
AKTYWA TRWAŁE			
Rzeczowe aktywa trwałe	6.1	26 634 081,84	59 848 612,88
Wartości niematerialne	6.2	366 482,60	1 407 837,75
Nieruchomości inwestycyjne	6.5	613 034,35	629 040,07
Prawo do użytkowania składników aktywów	6.3	53 572 222,14	0,00
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	6.6	4 114 409,07	4 938 953,97
RAZEM AKTYWA TRWAŁE		85 300 230,00	66 824 444,67
AKTYWA OBROTOWE			
Zapasy	6.7	2 799 762,32	2 893 781,95
Należności handlowe oraz pozostałe należności	6.8	86 085 586,11	100 682 447,30
Nadpłacony podatek dochodowy	6.8	879 010,00	1 233 096,73
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	6.9	21 666 180,99	11 424 670,87
RAZEM AKTYWA OBROTOWE		111 430 539,42	116 233 996,85
RAZEM AKTYWA		196 730 769,42	183 058 441,52

* W okresie porównawczym w danych przekształconych została przeniesiona pozycja „umowy z klientami kontrakty długoterminowe” do pozycji „należności handlowe oraz pozostałe należności”. Szczegółowe wyjaśnienie w notcie 6.8.

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ (CD.)

	Nota	31.12.2019	31.12.2018* (dane przekształcone)
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał podstawowy	6.10.1	13 709 808,00	13 709 808,00
Nadwyżka wartości emisyjnej akcji nad ich wartością nominalną		163 212,00	163 212,00
Kapitał z tytułu wyceny instrumentów finansowych		-168 541,00	-168 541,00
Zyski zatrzymane	6.10.3	74 614 175,52	69 379 155,73
RAZEM KAPITAŁ WŁASNY		88 318 654,52	83 083 634,73
ZOBOWIĄZANIA			
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE			
Zobowiązania z tytułu leasingu	5.1	24 735 013,29	15 059 274,19
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	6.11	2 731 299,38	2 591 852,65
Rezerwa z tyt. odroczonego podatku dochodowego	4.2	1 905 590,00	3 199 594,49
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	6.13	0,00	20 000,00
RAZEM ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE		29 371 902,67	20 870 721,33
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE			
Zobowiązania z tytułu leasingu	5.1	16 661 915,76	8 109 197,20
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	4.2	1 006 478,34	0,00
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	6.11	4 093 040,45	3 438 470,21
Rezerwy	6.12	762 555,64	759 604,65
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	6.13	52 731 233,42	66 796 813,40
Pozostałe zobowiązania finansowe	6.13	3 784 988,62	0,00
RAZEM ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE		79 040 212,23	79 104 085,46
RAZEM ZOBOWIĄZANIA		108 412 114,90	99 974 806,79
RAZEM KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA		196 730 769,42	183 058 441,52

* W okresie porównawczym została przeniesiona pozycja „rozliczenia międzyokresowe” w kwocie 936.984,46zł do „zobowiązań handlowych oraz pozostałych zobowiązań” -szczegółowe wyjaśnienie w notcie 6.13 oraz w kwocie 1.858.900,84zł do „zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych” - szczególowe wyjaśnienie w notcie 6.11.

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka wartości emisyjnej akcji nad ich wartością nominalną	Kapitał z tytułu wyceny instrumentów finansowych	Zyski zatrzymane	Razem kapitał własny
STAN NA 1 STYCZNIA 2019	13 709 808,00	163 212,00	-168 541,00	69 379 155,73	83 083 634,73
Calkowite dochody razem:				5 235 019,79	5 235 019,79
- zysk/(strata) netto				5 582 585,91	5 582 585,91
- inne calkowite dochody				-347 566,12	-347 566,12
STAN NA 31 GRUDNIA 2019	13 709 808,00	163 212,00	-168 541,00	74 614 175,52	88 318 654,52
STAN NA 1 STYCZNIA 2018	13 709 808,00	163 212,00	-168 541,00	53 976 577,09	67 681 056,09
(dane zatwierdzone)					
Calkowite dochody razem:				15 402 578,64	15 402 578,64
- zysk/(strata) netto				15 647 076,99	15 647 076,99
- inne calkowite dochody				-244 498,35	-244 498,35
STAN NA 31 GRUDNIA 2018	13 709 808,00	163 212,00	-168 541,00	69 379 155,73	83 083 634,73

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2019	Za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
Wpływy pieniężne z działalności operacyjnej	7.1	40 112 781,40	1 774 104,47
Podatek dochodowy (zapłacony)/otrzymane zwroty		-2 619 353,57	-744 709,80
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		37 493 427,83	1 029 394,67
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ			
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych		-10 130 061,01	-807 159,22
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych		1 047 761,87	3 277 199,75
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		-9 082 299,14	2 470 040,53
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ			
Płatności związane z leasingiem finansowym		-13 024 961,55	-8 307 322,92
Odsetki zapłacone z działalności finansowej		-1 590 932,40	-378 660,06
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli		-6 579 509,25	-30 244 800,59
Pozostałe przepływy netto z działalności finansowej		3 038 278,91	-448 122,23
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		-18 157 124,29	-39 378 905,80
ZMIANA NETTO STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH I ICH EKWIWALENTÓW			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		11 424 670,87	47 182 790,35
Różnice kursowe z przeliczenia środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		-12 494,28	121 351,12
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY NA KONIEC OKRESU		21 666 180,99	11 424 670,87

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. INFORMACJE OGÓLNE

1.1 NAZWA, SIEDZIBA, PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI

Podstawowe informacje o Spółce

NAZWA Przedsiębiorstwo Budowy Szybów S.A.

SIEDZIBA Tamowskie Góry ul. Hutnicza 5-9

KRS 0000057345

REGON 272429761

NIP 626 000 56 41

PODSTAWOWY PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI Specjalistyczne usługi górnicze: projektowanie i wykonywanie wyrobisk pionowych, poziomych i tuneli, budownictwo, działalność w zakresie architektury i inżynierii.

1.2 ZAŁOŻENIE KONTYNUACJI DZIAŁALNOŚCI

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy. Zarząd Spółki na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza faktów i okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuacji działalności Spółki w dającej się przewidzieć przyszłości.

2. ZASADY RACHUNKOWOŚCI

2.1 PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Niniejsze sprawozdanie finansowe Przedsiębiorstwa Budowy Szybów S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską („UE”).

Niniejsze sprawozdanie finansowe sporządzone zostało zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem udziałów w innych jednostkach wycenianych według wartości godziwej.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga przyjęcia pewnych założeń oraz dokonania szacunków i osądów, które wpływają na przyjęte zasady rachunkowości oraz wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym. Założenia i szacunki wynikają z dotychczasowych doświadczeń oraz innych czynników, w tym przewidywań odnośnie do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się zasadne. Uzyskane w ten sposób oszacowania księgowe z definicji rzadko pokrywać się będą z faktycznymi rezultatami. Oszacowania i osądy księgowe podlegają regularnej ocenie.

Istotne zasady rachunkowości oraz istotne wartości oparte na osądach i szacunkach zostały przedstawione jako element poszczególnych not objaśniających do sprawozdania finansowego. Przyjęte przez Spółkę zasady rachunkowości są spójne z zasadami stosowanymi w poprzednim roku obrotowym, za wyjątkiem przyjęcia nowych i zmienionych standardów opisanych w Nocie 2.3.

2.2 NOWE STANDARDY, INTERPRETACJE I ICH ZMIANY

a) Standardy i interpretacje zastosowane po raz pierwszy w roku 2019

W niniejszym sprawozdaniu finansowym Spółka zastosowała po raz pierwszy następujący standard oraz zmianę do istniejącego standardu opublikowanego przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”), zatwierdzonego przez Unię Europejską, który wszedł w życie w 2019 roku i który ma wpływ na sprawozdanie finansowe Spółki:

Standard	Krótki opis zmian	Wpływ na sprawozdanie
MSSF 16 „Leasing”	<p>Nowy standard ustanawia zasady ujęcia, wyceny, prezentacji oraz ujawnień dotyczących leasingu. Wszystkie transakcje leasingu skutkują uzyskaniem przez leasingobiorcę prawa do użytkowania aktywa oraz zobowiązania z tytułu obowiązku zapłaty. Tym samym, MSSF 16 znosi klasyfikację leasingu operacyjnego i leasingu finansowego zgodnie z MSR 17 i wprowadza jeden model dla ujęcia księgowego leasingu przez leasingobiorcę. Leasingobiorca będzie zobowiązany ująć: (a) aktywa i zobowiązania dla wszystkich transakcji leasingu zawartych na okres powyżej 12 miesięcy, za wyjątkiem sytuacji, gdy dane aktywo jest niskiej wartości; oraz (b) amortyzację leasingowanego aktywa odrębnie od odsetek od zobowiązania leasingowego w sprawozdaniu z wyników.</p> <p>MSSF 16 w znaczącej części powtarza regulacje z MSR 17 dotyczące ujęcia księgowego leasingu przez leasingodawcę. W konsekwencji, leasingodawca kontynuuje klasyfikację w podziale na leasing operacyjny i leasing finansowy oraz odpowiednio różnicuje ujęcie księgowe.</p>	Wpływ standardu na sprawozdanie finansowe szczegółowo został opisany w Nocie 2.3.1.

Poniżej wymienione zmiany obowiązujące od 1 stycznia 2019 roku nie dotyczą działalności Spółki lub nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki:

- Zmiany do MSSF 9: „Instrumenty finansowe” - prawo wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem,
- KIMSF 23: „Niepewność związana z ujęciem podatku dochodowego”,
- Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych” – wycena inwestycji długoterminowych,
- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – zmiany do programu określonych świadczeń,
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015-2017)”.

b) Standardy i interpretacje, jakie zostały już opublikowane i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie wymienionych poniżej standardów, zmian standardów i interpretacji, które zostały opublikowane i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły jeszcze w życie.

Poniższe zatwierdzone zmiany, które jeszcze nie weszły w życie i nie mają zastosowania do działalności Spółki lub nie będą mieć wpływu na sprawozdanie finansowe:

- Zmiany w zakresie referencji do Założeń Konceptyjnych w MSSF

c) Standardy i interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone przez UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różni się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów, zmian do standardów i interpretacji, które według stanu na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania.

Poniżej wymienione (niezatwierdzone) standardy i interpretacje nie dotyczą działalności Spółki lub nie będą mieć istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

Standard	Data wejścia w życie *
MSSF 14 „Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe”	Decyzją UE MSSF 14 nie zostanie zatwierdzony

Standard	Data wejścia w życie *
Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” – Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem	Zatwierdzenie zmiany jest odroczone przez UE
MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć”	1 stycznia 2020
MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” oraz MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”	1 stycznia 2020
Zmiany dotyczące MSSF 9, MSR 39 i MSSF 7 w zakresie referencyjnej stopy procentowej	1 stycznia 2020
MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”	1 stycznia 2021

* Okresy roczne rozpoczynające się dnia lub po tej dacie, określone przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), które po zatwierdzeniu przez UE mogą ulec zmianie.

Spółka zamierza zastosować ww. zmiany, mające zastosowanie do prowadzonej przez nią działalności, od momentu ich wejścia w życie.

2.3 WPŁYW NA SPRAWOZDANIE FINANSOWE PIERWSZEGO ZASTOSOWANIA STANDARDU

Od dnia 1 stycznia 2019 roku Spółka wprowadziła zmiany do stosowanych zasad rachunkowości w związku z wejściem w życie nowego standardu: MSSF 16 „Leasing”.

2.3.1 WPŁYW MSSF 16 NA SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Spółka zdecydowała o wdrożeniu standardu MSSF 16 z dniem 1 stycznia 2019 roku, stosując zmodyfikowane podejście retrospektywne (Załącznik C par. C5 MSSF 16). W efekcie dane porównawcze za rok 2018 nie zostały przekształcone.

Wpływ wdrożenia MSSF 16 na ujęcie dodatkowych zobowiązań finansowych i odnośnych aktywów z tytułu prawa do użytkowania został oszacowany na podstawie obowiązujących umów na dzień 1 stycznia 2019 roku. Na bazie przeprowadzonej analizy, w wyniku implementacji MSSF 16 na dzień 1 stycznia 2019 roku nastąpił wzrost wartości aktywów w kwocie 8.855.781,88 zł oraz wzrost wartości zobowiązań w kwocie 8.855.781,88 zł. Nastąpiła również reklasyfikacja składników leasingu finansowego z rzeczowych aktywów trwałych (w tym prawa wieczystego użytkowania gruntów) do pozycji Prawo do użytkowania składnika aktywów.

Wpływ ujęcia dodatkowych zobowiązań finansowych i odnośnych aktywów z tytułu prawa do użytkowania:

Wpływ na sprawozdanie z sytuacji finansowej	31.12.2018 (Dane zatwierdzone)	Reklasyfikacja wcześniej rozpoznanych umów leasingu	Wpływ nowych umów rozpoznanych zgodnie z MSSF 16	01.01.2019
AKTYWA	183 058 441,52			191 914 223,40
AKTYWA TRWAŁE	66 824 444,67			75 680 226,55
Rzeczowe aktywa trwałe	59 848 612,88	- 33 142 504,72		26 706 108,16
Wartości niematerialne	1 407 837,75			1 407 837,75
Prawo do użytkowania składnika aktywów	0,00	33 142 504,72	8 855 781,88	41 998 286,60
ZOBOWIĄZANIA				
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE				
Zobowiązania z tytułu leasingu	15 059 274,19		7 990 839,14	23 050 113,33
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE				

Wpływ na sprawozdanie z sytuacji finansowej	31.12.2018 (Dane zatwierdzone)	Reklasyfikacja wcześniej rozpoznanych umów leasingu	Wpływ nowych umów rozpoznanych zgodnie z MSSF 16	01.01.2019
Zobowiązania z tytułu leasingu	8 109 197,20		864 942,74	8 974 139,94

Zastosowanie MSSF 16 wpłynęło na strukturę kosztów prezentowanych w sprawozdaniu z wyniku finansowego i innych całkowitych dochodów. Część kosztów dotychczas prezentowana w kosztach wytworzenia sprzedanych produktów, materiałów i towarów jest prezentowana w kosztach finansowych (część odsetkowa), wpłynęło to na wzrost zysku operacyjnego i EBITDA, a także wystąpiły różnice dotyczące prezentowanych wartości, głównie w wyniku innego rozkładu w czasie okresu amortyzacji w porównaniu z faktycznymi płatnościami czynszów leasingowych. W dłuższej perspektywie czasowej wahania w strukturze i wysokości kosztów amortyzacji i odsetek zostaną zniwelowane.

Od dnia 1 stycznia 2019 roku Spółka wprowadziła zmiany do stosowanych zasad rachunkowości w związku z wejściem w życie nowego standardu rachunkowości: MSSF 16 „Leasing”. Nowy standard ustanawia zasady ujęcia, wyceny, prezentacji oraz ujawnień dotyczących leasingu. Zgodnie z MSSF 16 umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeśli przekazuje prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Wszystkie transakcje leasingu skutkują uzyskaniem przez leasingobiorcę prawa do użytkowania aktywa oraz zobowiązania z tytułu obowiązku zapłaty. Tym samym MSSF 16 znosi klasyfikację leasingu operacyjnego i leasingu finansowego zgodnie z MSR 17 i wprowadza jeden model dla ujęcia księgowego leasingu przez leasingobiorcę.

Wdrożenie nowego standardu poprzedzone było wykonaniem prac obejmujących następujące kroki:

1. Analiza realizowanych umów, bez względu na obecną kwalifikację, celem wskazania tych, na podstawie których Spółka użytkuje składniki aktywów należące do dostawców, a następnie wstępne poddanie każdej takiej umowy ocenie pod kątem spełnienia kryteriów uznania za leasing zgodnie z MSSF 16. Analiza obejmowała również prawo wieczystego użytkowania gruntów.
2. Umowy wskazane w pierwszym kroku, następnie oceniane były pod kątem spełniania warunków uznania czy umowa jest leasingiem, czy zawiera leasing (par. 9 MSSF 16) oraz analizowane pod kątem możliwych zwolnień.
3. W kolejnym kroku wypracowana została koncepcja wdrożenia MSSF 16.

Przedmiotem przeprowadzonych analiz były umowy leasingu finansowego, najmu, dzierżawy, a także prawa wieczystego użytkowania gruntu. Przeanalizowane zostały również umowy dotyczące nabywanych usług, pod kątem możliwości wystąpienia sytuacji korzystania ze zidentyfikowanych składników aktywów.

W wyniku analizy przeprowadzonej w pierwszym etapie stwierdzono występowanie prawa do użytkowania następujących grup składników aktywów należących do dostawców: urządzenia techniczne - głównie maszyny górnicze, środki transportu, urządzenie kopiujące oraz nieruchomości i prawo wieczystego użytkowania gruntów.

W efekcie przeprowadzonych prac dokonano stosownej aktualizacji stosowania Zasad (polityki) rachunkowości.

Poniżej zaprezentowano sposób wdrożenia przyjęty przez Spółkę nowego standardu.

(a) Ujęcie aktywów z tytułu prawa do użytkowania składnika aktywów oraz zobowiązań z tytułu leasingu

W dniu pierwszego zastosowania Spółka miała już ujęte jako składnik z tytułu użytkowania leasingu wcześniej sklasyfikowane jako leasingu finansowe zgodnie z MSR 17.

Spółka dokonała dodatkowego ujęcia jako składnik z tytułu użytkowania:

- prawa wieczystego użytkowania gruntów,
- dzierżawy pomieszczeń.

Przy rozpoznaniu budynku w Tarnowskich Górach założono, że zostanie on wykupiony na koniec 2020r za kwotę 5.300.000,00zł.

Po dniu pierwszego zastosowania, Spółka ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązanie z tytułu leasingu w dacie rozpoczęcia. Jest to data, w której leasingodawca udostępnia bazowy składnik aktywów do użytkowania przez leasingobiorcę.

Spółka korzysta z prawa zwolnienia ze stosowania wymogów wynikających z MSSF 16 w przypadku ujmowania:

- leasingu krótkoterminowego – leasing, który w dacie rozpoczęcia ma okres leasingu nie dłuższy niż 12 miesięcy. Leasing w którym wprowadzono opcje kupna nie jest leasingiem krótkoterminowym,
- leasingu dotyczącego aktywów o niskiej wartości – aktywa, których jednostkowa wartość początkowa nowego składnika przedmiotu leasingu nie przekracza 20 tys. zł, z wyłączeniem prawa wieczystego użytkowania gruntów.

Dla umów zawierających zarówno elementy leasingowe oraz jeden lub więcej elementów nie leasingowych, w przypadku braku możliwości ich wyodrębnienia, Spółka stosuje uproszczenie i ujmuje całość jako pojedynczy element leasingowy.

(b) Wycena

Zgodnie z nowym standardem, aktywa z tytułu prawa do użytkowania po dacie przejścia, tj. po 1 stycznia 2019 roku wycenia się według kosztu. Koszt składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania obejmuje:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe,
- początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez leasingobiorcę w związku z zawarciem umowy leasingu,
- szacunek kosztów, które mają zostać poniesione przez leasingobiorcę w związku z obowiązkiem demontażu i usunięcia bazowego składnika aktywów lub przeprowadzenia renowacji miejsca, w którym się znajdował, lub przeprowadzeniem renowacji bazowego składnika aktywów do stanu wymaganego przez warunki leasingu, chyba że te koszty są ponoszone w celu wytworzenia zapasów.

Po dacie rozpoczęcia leasingu Spółka wycenia składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania stosując model kosztu: pomniejszonego o łączne odpisy amortyzacyjne (umorzenie) i łączne straty z tytułu utraty wartości oraz skorygowanego z tytułu jakichkolwiek aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu leasingu.

Zobowiązania z tytułu leasingu, po dacie rozpoczęcia leasingu Spółka wycenia poprzez:

- zwiększenie wartości bilansowej w celu odzwierciedlenia odsetek od zobowiązania z tytułu leasingu,
- zmniejszenie wartości bilansowej w celu uzgodnienia zapłaconych opłat leasingowych oraz
- zaktualizowanie wyceny wartości bilansowej w celu uwzględnienia wszelkiej ponownej oceny lub zmiany leasingu lub w celu uwzględnienia zaktualizowanych zasadniczo stałych opłat leasingowych.

W celu aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu leasingu, uwzględniając zmiany w opłatach leasingowych, uznaje kwotę aktualizacji wyceny zobowiązania jako korektę składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania.

(c) Średnia ważona krańcowa stopa procentowa

W celu obliczenia stóp dyskonta na potrzeby MSSF 16 Spółka przyjęła, że stopa dyskonta powinna odzwierciedlać koszt finansowania, jakie byłoby zaciągnięte na zakup przedmiotu podlegającego leasingowi. W celu oszacowania wysokości stopy dyskonta Spółka wzięła pod uwagę następujące parametry umowy: rodzaj, długość trwania, walutę oraz potencjalną marżę, jaką musiałaby zapłacić na rzecz instytucji finansowych w celu uzyskania finansowania. Na dzień 01 stycznia 2019 roku przyjęta przez Spółkę stopa dyskonta wynosiła 5,61%.

(d) Zastosowanie szacunków

Wdrożenie MSSF 16 wymagało dokonania pewnych szacunków i wyliczeń, które miały wpływ na wycenę zobowiązań z tytułu leasingu finansowego oraz aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Obejmowały one m. in.:

- ustalenie okresu obowiązywania umów (w tym dla umów z nieokreślonym terminem lub z możliwością przedłużenia),
- ustalenie stopy procentowej stosowanej do dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych,
- ustalenie stawki amortyzacyjnej.

(e) Zmiana leasingu

Spółka wykazuje zmianę leasingu jako odrębny leasing jeżeli:

- zmiana zwiększa zakres leasingu poprzez przyznanie prawa do użytkowania jednego lub większej liczby bazowych składników aktywów oraz
- wynagrodzenie za leasing zwiększa się o kwotę współmierną do ceny jednostkowej za zwiększenie zakresu oraz wszelkie właściwe korekty tej ceny jednostkowej w celu uwzględnienia okoliczności danej umowy.

W przypadku zmiany leasingu, która nie jest ujmowana jako odrębny leasing, Spółka ujmuje aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu.

(f) Prezentacja

Spółka prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:

- prawo do użytkowania składnika aktywów – oddzielnie od innych aktywów,
- zobowiązania z tytułu leasingu – oddzielnie od innych zobowiązań.

(g) Wyjaśnienie różnicy pomiędzy kwotą przyszłych opłat wg MSR 17, a zobowiązaniami z tytułu leasingu ujętymi w wyniku zastosowania MSSF 16

Spółka PBSz S.A. na dzień 31 grudnia 2019 roku w nocy 9.2 przyszłe zobowiązania umowne wykazała wartość umów leasingowych, które na dzień 31.12.2019 roku zostały podpisane, a które zgodnie z MSSF 16 zostaną ujęte w dacie rozpoczęcia. Data ta zgodnie z umowami leasingowymi przypada na rok 2020.

3. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z WYNIKU FINANSOWEGO I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI
<p>PRZYCHODY</p> <p>Spółka stosuje od 1 stycznia 2018 roku zasady MSSF 15 z uwzględnieniem modelu 5 kroków w odniesieniu do analizy dotyczącej ujmowania przychodów z umów z klientami.</p> <p>Wymogi identyfikacji umowy z klientem</p> <p>Umowa z klientem spełnia swoją definicję, gdy zostaną spełnione wszystkie następujące kryteria: strony umowy zawarły umowę i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków; Spółka jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane; Spółka jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane; umowa ma treść ekonomiczną oraz jest prawdopodobne, że Spółka otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.</p> <p>Identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia</p> <p>W momencie zawarcia umowy Spółka dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta: dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które są odrębne lub grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter i następuje w okresie czasu.</p> <p>Ustalenie ceny transakcyjnej</p> <p>W celu ustalenia ceny transakcyjnej Spółka uwzględni warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Spółki – będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich (na przykład niektórych podatków od sprzedaży). Wynagrodzenie określone w umowie z klientem może obejmować kwoty stałe, kwoty zmienne lub oba te rodzaje kwot.</p> <p>Niektóre umowy z kontrahentami Spółki zawierają zapisy o korektach jakościowych stanowiących podstawę do wyliczenia ostatecznej ceny sprzedaży, czy pewnych formach premiowania klienta. Jeżeli jest wysoce prawdopodobne, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części skumulowanych przychodów w przyszłości, w takich przypadkach, zgodnie z MSSF 15, uwzględnia się kwoty wynagrodzenia zmiennego w cenie transakcyjnej. Ponowna ocena wynagrodzenia zmiennego powinna być dokonywana na koniec każdego okresu sprawozdawczego.</p> <p>Alokacja ceny transakcyjnej do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia</p> <p>Spółka przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Spółki – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.</p> <p>Ujęcie przychodów w momencie spełniania zobowiązań do wykonania świadczenia</p> <p>MSSF 15 identyfikuje dwa podstawowe sposoby uzyskiwania kontroli przez klienta i ujednocześnienie wypełniania zobowiązania przez sprzedającego:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ w miarę upływu czasu, ▪ w danym momencie. <p>Spółka najpierw bada warunki wskazujące na to, że kontrola jest uzyskiwana w miarę upływu czasu. Jeśli żaden z warunków nie jest spełniony, Spółka przyjmuje, że zobowiązanie jest spełniane w określonym momencie.</p> <p>Wartość rozpoznanego przychodu odpowiada cenie transakcyjnej przypisanej do spełnionego zobowiązania.</p> <p>Część umów z klientami zawieranych przez Spółkę jest konstruowanych w oparciu o fakt, iż ich przedmiot jest dostosowywany do indywidualnego zapotrzebowania zamawiającego, a także ma charakter nieodwołalny. W konsekwencji w ramach świadczenia tego typu usług górniczych Spółka przenosi kontrolę i tym samym spełnia zobowiązanie do spełnienia świadczenia w miarę upływu czasu otrzymując jednocześnie wynagrodzenie za świadczone usługi. A zatem zgodnie z MSSF 15 dla usług górniczych szybowych, Spółka kontynuuje ujmowanie przychodów ze sprzedaży usług w miarę upływu czasu mierząc stopień całkowitego spełnienia tego zobowiązania do wykonania świadczenia stosując metodę stopnia zaawansowania. Stopień zaawansowania realizacji umowy mierzony jest jako proporcja kosztów poniesionych do dnia bilansowego w stosunku do szacowanych kosztów łącznych.</p> <p>Spółka w 2018 rozpoznawała przychody z tego typu usług górniczych w korespondencji z pozycją: „Umowy z klientami-kontrakty długoterminowe” a w 2019 z pozycją: „Należności handlowe oraz pozostałe Należności”.</p> <p>Dla usług górniczych poziomych (węgiel i miedź) Spółka ujmuje przychód w kwocie, którą ma prawo zafakturować (z uwagi na fakt że ma prawo do otrzymania wynagrodzenia od klienta w kwocie, która odpowiada odpowiednio wartości, jaką dla klienta ma świadczenie dotychczas wykonane przez Spółkę).</p> <p>Dla usług projektowych, Spółka ujmuje przychody w danym momencie spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzczonego dobra lub usługi (tj. składnika aktywów) klientowi (klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów). Przychody ujmowane są jako kwoty równe cenie transakcyjnej, która została przypisana do danego zobowiązania do wykonania świadczenia.</p> <p>KOSZTY</p> <p>Koszty ujmuje się w sprawozdaniu z wyniku finansowego i innych całkowitych dochodów na podstawie bezpośredniego związku pomiędzy poniesionymi kosztami, a osiągnięciem konkretnych przychodów tzn. stosując zasadę współmierności, poprzez rachunek rozliczeń międzykresowych kosztów czynnych i biernych. Przedsiębiorstwo Budowy Szybów S.A. prowadzi pełną ewidencję kosztów, czyli ujmowanie kosztów zarówno w układzie rodzajowym, jak i w układzie według typów działalności. Spółka prezentuje podział kosztów ujętych w wyniku finansowym w układzie kalkulacyjnym.</p> <p>Spółka skorzystała ze zwolnienia określonego w MSSF 8 par. 4 i nie prezentuje w jednostkowym sprawozdaniu finansowym informacji o segmentach.</p>

3.1 PRZYCHODY Z UMÓW Z KLIENTAMI

	2019	2018
Sprzedaż usług górnicze szybowe	118 629 881,78	154 441 807,50
Sprzedaż usług górnicze poziome węgiel	33 221 477,86	18 370 132,44
Sprzedaż usług górnicze poziome miedź	82 508 601,34	74 136 404,13
Sprzedaż usług projektowe	619 040,00	2 037 600,82
Sprzedaż usług pozostałe	485 175,25	792 943,66
RAZEM PRZYCHODY Z UMÓW Z KLIENTAMI	235 464 176,23	249 778 888,55

Spółka prowadzi swoją działalność głównie na terenie Polski. Przychody z umów z klientami poza granicę Polski w okresie od 1 stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku wyniosły 12.897.057,64zł, co stanowi 5,48% całości przychodów z umów z klientami (w okresie od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku: 8.885.339,61 zł co stanowi 3,55%).

Spółka osiągnie w przyszłości do roku 2023 z już zakontraktowanych realizowanych kontraktów (pkt 120 MSSF 15 z zastrzeżeniem pkt 121 MSSF 15) przychód w wysokości 120.059.559,52zł. Do określenia przychodów z umowy ujętych za dany okres przyjęto metodę według której przychody z tytułu umowy są zestawiane z kosztami umowy poniesionymi do określonego momentu zaawansowania realizacji umowy. Do określenia stanu zaawansowania realizowanych umów przyjęto metodę proporcji kosztów z tytułu poniesionych prac wykonanych do danego momentu w stosunku do szacunkowych łącznych kosztów umowy. Ustalone z klientami wynagrodzenie nie ma charakteru wynagrodzenia zmiennego.

INFORMACJE DOTYCZĄCE OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH

Przychody z umów z klientami – podział geograficzny według kraju kontrahenta, który dokonuje zakupu:

	2019	2018
Polska	222 567 118,59	240 893 548,94
Niemcy	10 445 415,85	7 057 382,01
Czechy	2 451 641,79	792 194,29
Pozostałe kraje(Francja)		1 035 763,31
RAZEM PRZYCHODY Z UMÓW Z KLIENTAMI	235 464 176,23	249 778 888,55

INFORMACJE DOTYCZĄCE GŁÓWNYCH KLIENTÓW

Za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku największymi odbiorcami usług górniczych których udział w sumie przychodów z umów z klientami przekroczył 10% były niżej wymienione podmioty:

- KGHM Polska Miedź S.A,
- Jastrzębska Spółka Węglowa S.A,
- TAURON Wydobycie S.A,

Za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku największymi odbiorcami usług górniczych których udział w sumie przychodów z umów z klientami przekroczył 10% były niżej wymienione podmioty:

- TAURON Wydobycie S.A,
- KGHM Polska Miedź S.A,
- Polska Grupa Górnicza S.A.
- Przedsiębiorstwo Robót Górniczych Row Jas

3.2 KOSZTY WEDŁUG RODZAJU

	2019	2018
Amortyzacja	16 067 964,03	11 971 228,74
Zużycie materiałów i energii, w tym:	32 564 592,03	31 293 171,67
- zużycie materiałów	32 142 968,27	30 757 909,50
- zużycie energii	421 623,76	535 262,17
Usługi obce	48 620 946,42	88 829 874,38
Świadczenia na rzecz pracowników	119 943 687,78	95 005 273,43
Podatki i opłaty	1 659 448,52	1 397 676,88
Pozostałe koszty rodzajowe	2 951 325,26	2 466 962,69
RAZEM KOSZTY RODZAJOWE	221 807 964,04	230 964 187,79
Koszty sprzedaży	-1 906 175,51	-1 831 111,15
Koszty administracyjne	-9 106 808,24	-8 316 924,69
Wartość świadczeń i rzeczowych aktywów trwałych wytworzonych na potrzeby własne	-1 102 720,32	-1 193 981,90
Zmiana stanu produktów i rozliczeń międzyokresowych	4 401 284,77	2 859 813,24
KOSZT SPRZEDANYCH PRODUKTÓW, MATERIAŁÓW I TOWARÓW	214 093 544,74	222 481 983,29

3.3 POZOSTAŁE PRZYCHODY

	Nota	2019	2018
Rozwiązanie odpisu aktualizującego rzeczowe aktywa trwale i wartości niematerialne oraz tyt. aktualizacji wartości aktywów finansowych	6.9	2 893,89	1 285 536,02
Sprzedaż usług socjalnych		390 972,14	435 381,86
Otrzymane odszkodowania, kary		90 517,70	1 659 611,23
Dotacje (odpisane w wysokości amortyzacji)		639,24	639,24
Rozwiązanie rezerwy na zobowiązania	6.13	380 703,90	
Pozostałe		474 482,85	1 160 909,29
RAZEM POZOSTAŁE PRZYCHODY		1 340 209,72	4 542 077,64

3.4 POZOSTAŁE KOSZTY

	Nota	2019	2018
Utworzone rezerwy na zobowiązania	6.13	63 446,65	435 524,64
Darowizny		4 600,00	12 100,00
Kary, koszty sądowe i odszkodowania		288 627,59	260 697,29
Koszty zaniechanych prac rozwojowych		343 894,19	
Koszty utrzymania obiektów socjalnych		580 995,62	529 624,52
Renty wyrównawcze		115 467,37	90 327,17
Pozostałe		249 585,10	260 020,65
RAZEM POZOSTAŁE KOSZTY		1 646 616,52	1 588 294,27

	Nota	2019	2018
--	------	------	------

3.5 POZOSTAŁE ZYSKI/(STRATY) NETTO

	Nota	2019	2018
Zyski/(straty) z tytułu zbycia rzeczowych aktywów trwałych		543 668,78	31 010,75
Różnice kursowe		-107 173,88	383 884,05
Zyski/(straty) na pochodnych instrumentach finansowych			6 776,62
Pozostałe		3 827,72	-33 037,93
RAZEM POZOSTAŁE ZYSKI/(STRATY) NETTO		440 322,62	388 633,49

3.6 PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE

		2019	2018
Odsetki z tytułu rozliczeń Casch poolingu		74 342,95	0,00
Rozwiązanie odpisów aktualizujących należności z tytułu odsetek		39 161,65	0,00
Przychody dotyczące poręczeń i gwarancji finansowych		63 326,24	0,00
Pozostałe odsetki		100 135,26	514 248,02
RAZEM PRZYCHODY FINANSOWE		276 966,10	514 248,02
Koszty odsetek:		0,53	
– odsetki z tytułu rozliczeń Cash poolingu		0,53	
Koszty dyskonta zgodnie z MSSF 16		135 692,22	
Rezerwa na koszty finansowe		10 000,00	
Koszty dotyczące poręczeń i gwarancji finansowych		810 035,95	448 122,23
Odsetki od leasingu finansowego		1 765 409,84	852 023,32
Inne		14 544,21	1 489,76
RAZEM KOSZTY FINANSOWE		2 735 682,75	1 301 635,31
PRZYCHODY/(KOSZTY) FINANSOWE NETTO		-2 458 716,65	-787 387,29

4. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DOTYCZĄCE OPODATKOWANIA

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

PODATEK DOCHODOWY BIEŻĄCY I ODROZCZONY

Podatek dochodowy za okres sprawozdawczy obejmuje podatek bieżący i odroczony. Podatek ujmuje się w wyniku finansowym, z wyłączeniem zakresu, w którym odnosi się on bezpośrednio do pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub kapitale własnym. W tym przypadku podatek również ujmowany jest odpowiednio w innych całkowitych dochodach lub kapitale własnym. Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego jest obliczane na podstawie obowiązujących przepisów podatkowych.

Zobowiązanie i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością księgową w sprawozdaniu finansowym – ujmowane jest w pełnej wysokości, metodą bilansową; ponadto aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są od nierozliczonych strat podatkowych. Odroczony podatek dochodowy ustala się przy zastosowaniu obowiązujących prawnie lub faktycznie na dzień kończący okres sprawozdawczy stawek (i przepisów) podatkowych, które zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji odnośnych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub uregulowania zobowiązania z tego tytułu.

Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który umożliwi wykorzystanie różnic przejściowych.

Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają kompensacie, jeżeli występuje możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do dokonania kompensaty aktywów z tytułu bieżącego podatku dochodowego z zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku dochodowego.

4.1 PODATEK DOCHODOWY

Podatek dochodowy ujęty w zysku netto:

	2019	2018
Podatek bieżący:		
– bieżące obciążenie podatkowe	1 740 343,57	744 709,80
Podatek odroczony	709 917,43	3 312 112,20
RAZEM PODATEK DOCHODOWY UJĘTY W ZYSKU NETTO	2 450 261,00	4 056 822,00

Podatek dochodowy ujęty w innych całkowitych dochodach:

	2019	2018
Podatek odroczony:		
– zyski/(straty) aktuarialne	81 528,00	57 351,00
RAZEM PODATEK DOCHODOWY UJĘTY W INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODACH	81 528,00	57 351,00

Uzgodnienie teoretycznego podatku wynikającego z zysku przed opodatkowaniem i ustawowej stawki podatkowej do obciążenia z tytułu podatku dochodowego wykazanego w zysku netto przedstawia się następująco:

	2019	2018
Zysk przed opodatkowaniem	8 032 846,91	19 703 898,99
Podatek wyliczony według stawki 19%	1 526 240,91	3 743 740,81
Efekt zastosowania stawek podatkowych stosowanych w innych krajach	526 482,46	322 071,44
Efekt podatkowy przychodów niebędących przychodami wg przepisów podatkowych	-14 822,34	-598 175,61
Efekt podatkowy kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów wg przepisów podatkowych	412 359,97	589 185,36
OBCIĄŻENIE ZYSKU NETTO Z TYTUŁU PODATKU DOCHODOWEGO	2 450 261,00	4 056 822,00

Efektywna stopa podatkowa	Główne czynniki wpływające na efektywną stopę podatkową
2019	
30,5%	- wykazanie przychodów Oddziału w Niemczech (stawka 34,19%) i Oddziału Podatkowego w Czechach (stawka 20%); - odniesienie w przychody różnic kursowych z Oddziału w Niemczech i Oddziału Podatkowego w Czechach, które nie są przychodem podatkowym; - odniesienie w koszty odpisu na PFRON, poniesienie wydatków na koszty reprezentacji, przekazanie darowizn, kary umowne, koszty zaniechanych inwestycji, odniesienie w koszty różnic kursowych z Oddziału w Niemczech i Oddziału Podatkowego w Czechach które nie są kosztem podatkowym. Powyższe różnice między zyskiem brutto, a podstawą opodatkowania stanowią tzw. trwale różnice, które wpływają na wielkość efektywnej stopy podatkowej.
2018	
20,58%	- wykazanie przychodów Oddziału w Niemczech (stawka 34,19%)

- odniesienie w przychody różnic kursowych z Oddziału w Niemczech, które nie są przychodem podatkowym;
- odniesienie w koszty odpisu na PFRON, poniesienie wydatków na koszty reprezentacji, przekazanie darowizn, kary umowne, odniesienie w koszty różnic kursowych z Oddziału w Niemczech które nie są kosztem podatkowym.
Powyższe różnice między zyskiem brutto, a podstawą opodatkowania stanowią tzw. trwałe różnice, które wpływają na wielkość efektywnej stopy podatkowej.

4.2 ODROZCZONY PODATEK DOCHODOWY

Zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości Spółka dokonała kompensaty aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Po dokonaniu kompensaty w sprawozdaniu finansowym wykazuje się następujące kwoty:

	31.12.2019	31.12.2018
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
– przypadające do realizacji po upływie 12 miesięcy	1 353 051,00	651 865,00
– przypadające do realizacji w ciągu 12 miesięcy	2 605 999,00	7 825 096,00
RAZEM	3 959 050,00	8 476 961,00
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
– przypadające do realizacji po upływie 12 miesięcy	3 815 321,00	1 438 980,00
– przypadające do realizacji w ciągu 12 miesięcy	2 049 319,00	10 237 575,49
RAZEM	5 864 640,00	11 676 555,49
REZERWA Z TYTUŁU ODROZCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO (NETTO)	1 905 590,00	3 199 594,49

Zmiana stanu odroczonego podatku dochodowego przedstawia się następująco:

	2019	2018
STAN NA 1 STYCZNIA	3 199 594,49	55 166,71
STAN NA 1 STYCZNIA (przekształcone)	3 199 594,49	55 166,71
Uznanie/(obciążenie) zysku netto	709 917,43	-3 312 112,20
Zwiększenie/(zmniejszenie) innych całkowitych dochodów	-81 528,00	57 351,00
STAN NA 31 GRUDNIA	3 827 983,92	3 199 594,49
Reklasyfikacja rezerwy z tyt podatku dochodowego zagranica do zobowiązań z tyt bieżącego podatku dochodowego	-1 922 393,92	0,00
STAN NA 31 GRUDNIA	1 905 590,00	3 199 594,49

Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego (przed uwzględnieniem ich kompensaty w ramach jednej jurysdykcji prawnej) przedstawiają się w sposób następujący(Polska):

AKTYWA Z TYTUŁU ODROZCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	Rezerwy i odpisy	Niewypłacone wynagrodzenia i inne świadczenia	Strata podatkowa	Wycena rzeczowych aktywów trwałych	Pozostałe	Razem
STAN NA 1 STYCZNIA 2018	1 239 875,00	332 995,00	682 518,00	783 639,00	109 760,00	506 644,00	3 655 431,00
(Obciążenie)/uznanie zysku netto	-151 465,00	395 602,00	17 390,00	-344 364,00	- 109 760,00	4 956 776,00	4 764 179,00
Zwiększenie/(zmniejszenie) innych całkowitych dochodów	57 351,00						57 351,00
STAN NA 31 GRUDNIA 2018	1 145 761,00	728 597,00	699 908,00	439 275,00	0,00	5 463 420,00	8 476 961,00

AKTYWA Z TYTUŁU ODROTCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	Rezerwy i odpisy	Niewypłacone wynagrodzenia i inne świadczenia	Strata podatkowa	Wycena rzeczowych aktywów trwałych	Pozostałe	Razem
(Obciążenie)/uznanie zysku netto	69 335,00	312 521,00	135 849,00	-415 782,00	0,00	-4 701 362,0	-4 599 439,00
Zwiększenie/(zmniejszenie) innych całkowitych dochodów	81 528,00						81 528,00
STAN NA 31 GRUDNIA 2019	1 296 624,00	1 041 118,00	835 757,00	23 493,00	0,00	762 058,00	3 959 050,00

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU ODROTCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	Różnice amortyzacji	Leasing	Pozostałe	Razem
STAN NA 1 STYCZNIA 2018	0,00	658 437,00	1 215 052,00	1 873 489,00
Obciążenie/(uznanie) zysku netto	282 361,00	498 182,00	7 316 398,00	8 096 941,00
STAN NA 31 GRUDNIA 2018	282 361,00	1 156 619,00	8 531 450,00	9 970 430,00
Obciążenie/(uznanie) zysku netto	407 935,00	536 632,00	-5 050 347,00	-4 105 790,00
STAN NA 31 GRUDNIA 2019	690 296,00	1 693 251,00	3 481 103,00	5 864 640,00

Realizowalność aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Przedsiębiorstwo Budowy Szybów S.A. na dzień 31 grudnia 2019 roku osiągnęła zysk podatkowy pozwalając na rozliczenie połowy straty za rok 2017.

W roku 2019 została reklasyfikowana część rezerwy z tytułu podatku dochodowego dotycząca Oddziału Niemcy i Oddziału Czechy. W sprawozdaniu za 2019r. została ona zaprezentowana w pozycji zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego. Jednocześnie dokonano kompensaty reklasyfikowanej rezerwy z tytułu podatku dochodowego zagranicą w kwocie 1.922.393,92zł z zapłaconymi zaliczkami w kwocie 915.915,58zł do urzędu skarbowego zagranicą, które były prezentowane w sprawozdaniu w pozycji nadpłacony podatek dochodowy. Per saldo powyższe jest prezentowane w zobowiązaniach z tytułu bieżącego podatku dochodowego.

5. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DOTYCZĄCE ZADŁUŻENIA

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zobowiązania z tytułu zadłużenia obejmują: kredyty bankowe, pożyczki, zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

Kredyty, pożyczki i dłużne papiery wartościowe ujmuje się początkowo w wartości godziwej, pomniejszonej o poniesione koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu kredyty, pożyczki i dłużne papiery wartościowe są wykazywane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Spółkę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane zgodnie ze standardem MSSF 16 – Leasing. Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych ujmowana jest jako zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, z podziałem na część krótkoterminową (płatną do jednego roku) i długoterminową (płatną w okresie dłuższym niż jeden rok). Przy obliczaniu wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych, stopą dyskontową jest stopa procentowa leasingu, jeżeli jest możliwe jej ustalenie. W przeciwnym razie stosuje się krańcową stopę procentową leasingobiorcy. Minimalne opłaty leasingowe rozdziela się pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie zobowiązania z tytułu leasingu. Koszty finansowe rozlicza się na poszczególne okresy objęte okresem leasingu, aby uzyskać stałą okresową stopę procentową w stosunku do niespłaconego salda zobowiązania

5.1 ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU LEASINGU

Zobowiązania z tytułu leasingu ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:

Nota	31.12.2019	01.01.2019 (MSSF 16)	31.12.2018 (dane zatwierdzone)
Zobowiązania z tytułu leasingu	41 396 929,05	27 901 323,92	23 168 471,39
RAZEM	41 396 929,05	27 901 323,92	23 168 471,39
w tym:			
długoterminowe	24 735 013,29	19 293 822,48	15 059 274,19
krótkoterminowe	16 661 915,76	8 607 501,44	8 109 197,20

Spółka jako leasingobiorca posiadała na dzień 31 grudnia 2018 roku umowy leasingowe o charakterze finansowym. Główne pozycje leasingu finansowego stanowią zobowiązania z tytułu leasingu maszyn i urządzeń technicznych.

Konieczność odnawiania i uzupełniania parku maszynowego potrzebnego do prowadzonych robót przez PBSz S.A. determinowała w okresie 12 miesięcy 2019 roku kierunki nakładów inwestycyjnych. Z powodu ograniczonego dostępu do finansowania zewnętrznego (kredyty, pożyczki), PBSz S.A. zawarła w okresie 12 miesięcy 2019 roku nowe umowy leasingu.

Wysokość opłat leasingu krótkoterminowego, ujęta w kosztach w jednostkowym sprawozdaniu z wyniku finansowego i innych całkowitych dochodów za okres 12 miesięcy zakończony 31.12.2019 roku oraz koszt leasingu dla umów niskocennych za okres 12 miesięcy zakończony 31.12.2019 roku wynoszą 1.983.146,72 zł.

5.2 UZGODNIENIE ZADŁUŻENIA

Zmianę stanu zadłużenia na dzień 31 grudnia 2019 roku przedstawia poniższa tabela:

	Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	RAZEM
STAN NA 1 STYCZNIA 2019 <i>(dane zatwierdzone)</i>	23 168 471,39	23 168 471,39
Wpływ wdrożenia MSSF 16 na 01.01.2019	8 855 781,88	8 855 781,88
STAN NA 1 STYCZNIA 2019 <i>(dane przekształcone)</i>	32 024 253,27	32 024 253,27
Wpływy z tytułu zaciągnięcia zadłużenia:	22 261 945,11	22 261 945,11
- <i>zaciągnięcie zobowiązania</i>	22 261 945,11	22 261 945,11
Naliczone odsetki i prowizje	1 901 102,06	1 901 102,06
Płatności z tytułu zadłużenia:	14 790 371,39	14 790 371,39
- <i>spłata zobowiązania (kapitału)</i>	13 024 961,55	13 024 961,55
- <i>odsetki zapłacone</i>	1 765 409,84	1 765 409,84
STAN NA 31 GRUDNIA 2019	41 396 929,05	41 396 929,05

Zmianę stanu zadłużenia na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawia poniższa tabela:

	Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	RAZEM
STAN NA 1 STYCZNIA 2018	12 643 549,27	12 643 549,27
Wpływy z tytułu zaciągnięcia zadłużenia:	18 735 122,17	18 735 122,17
- <i>zaciągnięcie zobowiązania</i>	18 735 122,17	18 765 122,17
Naliczone odsetki	852 023,32	852 023,32
Płatności z tytułu zadłużenia:	9 062 223,37	9 062 223,37
- <i>spłata zobowiązania (kapitału)</i>	8 210 200,05	8 210 200,05
- <i>odsetki zapłacone</i>	852 023,32	852 023,32
STAN NA 31 GRUDNIA 2018	23 168 471,39	23 168 471,39

6. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

6.1 RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI
<p>RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE</p> <p>Na dzień początkowego ujęcia rzeczowe aktywa trwałe wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Na dzień bilansowy rzeczowe aktywa trwałe wycenia się w wartości początkowej pomniejszonej o skumulowane umorzenie oraz skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości.</p> <p>Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości księgowej danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub ujmuje jako odrębny składnik rzeczowych aktywów trwałych (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Spółki, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do wyniku finansowego w okresie obrotowym, w którym je poniesiono.</p> <p>Przedmiot leasingu finansowego ujmuje się w aktywach zgodnie ze standardem MSSF 16.</p> <p>Środki trwałe umarżane są wg metody liniowej w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności. Wartość końcowa oraz okresy użytkowania poddawane są corocznemu przeglądowi i aktualizowane stosowaną w następnych okresach bilansową stawką amortyzacyjną.</p> <p>Stawki amortyzacji stosowane dla środków trwałych są następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▣ Budynki i budowle 2,5%-4,5% ▣ Urządzenia techniczne i maszyny 10%-38,72%, ▣ Środki transportu 20%-33,06%, ▣ Inne rzeczowe aktywa trwałe 14%-40% ▣ Grunty nie podlegają amortyzacji. <p>Środki trwałe o niskiej wartości początkowej (poniżej 3,5 tys. zł) amortyzowane są jednorazowo w momencie przyjęcia do użytkowania.</p> <p>Zyski i straty z tytułu zbycia rzeczowych aktywów trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością księgową i ujmuje w wyniku finansowym jako pozostałe zyski/straty netto.</p> <p>Rzeczowe aktywa trwałe będące w toku budowy lub montażu są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości i nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy.</p>

ISTOTNE SZACUNKI
<p>Spółka określa szacowane okresy użytkowania, a poprzez to stawki amortyzacji dla poszczególnych rzeczowych aktywów trwałych. Szacunek ten opiera się na oczekiwanym okresie ekonomicznej użyteczności tych aktywów. Poprawność stosowanych okresów i stawek amortyzacyjnych oraz wartość końcowa rzeczowych aktywów trwałych podlegają corocznej weryfikacji co najmniej na koniec każdego roku obrotowego, w celu dokonania odpowiednich korekt odpisów amortyzacyjnych począwszy od następnego roku obrotowego</p>

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

	Nota	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
STAN NA 1 STYCZNIA 2019							
Wartość (brutto) na początek okresu		1 475 867,48	18 340 411,63	174 985 595,06	7 966 839,64	9 721 618,72	212 490 332,53
Umorzenie na początek okresu *		36 323,21	2 929 855,71	142 539 477,81	7 136 062,92		152 641 719,65
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO NA POCZĄTEK OKRESU		1 439 544,27	15 410 555,92	32 446 117,25	830 776,72	9 721 618,72	59 848 612,88
(dane zatwierdzone)							
Wdrożenie MSSF 16 na 01.01.2019		1 439 544,27		23 846 916,58	256 043,87	7 600 000,00	33 142 504,72
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO NA POCZĄTEK OKRESU		0,00	15 410 555,92	8 599 200,67	574 732,85	2 121 618,72	26 706 108,16
(dane przekształcone)							
Zwiększenia						7 978 798,69	7 978 798,69
Reklasyfikacja praw do użytkowania w związku z wykupem środka trwałego				0,00	0,00		0,00

brutto			15 528 526,24	196 341,47		15 724 867,71
umorzenie			15 528 526,24	196 341,47		15 724 867,71
Przesunięcia z rzeczowych aktywów trwałych w budowie			9 679 082,72	379 025,63	-10 058 108,35	0,00
Zmniejszenia w tym			3 002 661,87	431,22		3 003 093,09
brutto			22 714 341,11	428 464,29		23 142 805,40
umorzenie			19 711 679,24	428 033,07		20 139 712,31
Amortyzacja		579 877,92	4 012 071,88	455 782,12		5 047 731,92
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO	0,00	14 830 678,00	11 263 549,64	497 545,14	42 309,06	26 634 081,84

STAN NA 31 GRUDNIA 2019

Wartość brutto	0,00	18 340 411,63	136 723 812,01	7 640 498,54	42 309,06	162 747 031,24
Umorzenie *	0,00	3 509 733,63	125 460 262,37	7 142 953,40	0,00	136 112 949,40
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO	0,00	14 830 678,00	11 263 549,64	497 545,14	42 309,06	26 634 081,84

* Pozycja obejmuje umorzenie oraz odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe

	Nota	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
STAN NA 1 STYCZNIA 2018							
Wartość brutto		1 318 971,53	18 318 724,13	166 741 214,61	8 365 948,24	7 915 872,47	202 660 730,98
Umorzenie *		18 070,08	2 686 561,91	141 978 242,32	7 468 345,17		152 151 219,48
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO		1 300 901,45	15 632 162,22	24 762 972,29	897 603,07	7 915 872,47	50 509 511,50
Zwiększenia						25 286 910,08	25 286 910,08
Przesunięcia z rzeczowych aktywów trwałych w budowie		156 895,95	333 913,38	22 567 906,94	422 447,56	-23 481 163,83	0,00
Zmniejszenia w tym			0,00	4 408 955,99	1 457,47		4 410 413,46
brutto			312 225,88	14 323 526,49	821 556,16		15 457 308,53
umorzenie			312 225,88	9 914 570,50	820 098,69		11 046 895,07
Amortyzacja		18 253,13	555 519,68	10 475 805,99	487 816,44		11 537 395,24
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO		1 439 544,27	15 410 555,92	32 446 117,25	830 776,72	9 721 618,72	59 848 612,88
STAN NA 31 GRUDNIA 2018							
Wartość brutto		1 475 867,48	18 340 411,63	174 985 595,06	7 966 839,64	9 721 618,72	212 490 332,53
Umorzenie *		36 323,21	2 929 855,71	142 539 477,81	7 136 062,92	0,00	152 641 719,65
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO		1 439 544,27	15 410 555,92	32 446 117,25	830 776,72	9 721 618,72	59 848 612,88

* Pozycja obejmuje umorzenie oraz odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe

AMORTYZACJA RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH

Poniżej przedstawiono pozycje, w których ujęto amortyzację rzeczowych aktywów trwałych:

	2019	2018
Koszt sprzedanych produktów, materiałów i towarów	4 789 016,34	11 261 330,10
Koszty sprzedaży	4 350,90	18 054,93
Koszty administracyjne	218 933,45	217 454,78
Pozostałe koszty	35 431,23	40 555,43
RAZEM AMORTYZACJA RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH	5 047 731,92	11 537 395,24

6.2 WARTOŚCI NIEMATERIALNE

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Składnik wartości niematerialnych wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Odpisywanie wartości składnika wartości niematerialnych powinno zostać równomiernie rozłożone na przestrzeni jak najbardziej prawidłowo oszacowanego okresu jego użytkowania. Amortyzację należy rozpocząć w momencie, gdy składnik aktywów jest gotowy do użycia. Stosowana metoda odzwierciedla sposób konsumowania korzyści ekonomicznych ze składnika aktywów.

Wartości niematerialne, za wyjątkiem wartości firmy, amortyzowane są metodą liniową, według następujących zasad:

licencje na użytkowanie programów komputerowych 10-30%

programy komputerowe 20%

pozostałe wartości niematerialne – zgodnie z okresem trwania umowy lub szacowanym okresem użytkowania.

Wartości niematerialne o niskiej jednostkowej cenie nabycia (wartości początkowej poniżej 3,5 tys. zł) są odpisywane jednorazowo w koszty. Pozostałe wartości niematerialne amortyzowane są metodą liniową na przestrzeni jak najbardziej prawidłowo oszacowanego okresu jego użytkowania.

ISTOTNE SZACUNKI

Spółka określa szacowane okresy użytkowania, a poprzez to stawki amortyzacji dla poszczególnych wartości niematerialnych. Szacunek ten opiera się na oczekiwanym okresie ekonomicznej użyteczności tych aktywów. Poprawność stosowanych okresów i stawek amortyzacyjnych oraz wartość końcowa wartości niematerialnych podlegają corocznej weryfikacji na koniec każdego roku obrotowego, w celu dokonania odpowiednich korekt odpisów amortyzacyjnych począwszy od następnego roku obrotowego.

WARTOŚCI NIEMATERIALNE

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Nabyte koncesje, patenty i licencje	Pozostałe wartości niematerialne	Razem
STAN NA 1 STYCZNIA 2019				
Wartość (brutto) na początek okresu	2 334 933,01	1 964 858,85	1 706 570,64	6 006 362,50
Umorzenie na początek okresu *	1 967 370,65	1 678 273,65	952 880,45	4 598 524,75
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO NA POCZĄTEK OKRESU (dane zatwierdzone)	367 562,36	286 585,20	753 690,19	1 407 837,75
Zwiększenia		28 551,86		28 551,86
Zmniejszenia w tym:		0,00	753 690,19	753 690,19
brutto		85 910,05	753 690,19	839 600,24
umorzenie		85 910,05		85 910,05
Amortyzacja	158 932,95	157 283,87		316 216,82
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO	208 629,41	157 853,19	0,00	366 482,60
STAN NA 31 GRUDNIA 2019				
Wartość brutto	2 334 933,01	1 907 500,66	952 880,45	5 195 314,12
Umorzenie *	2 126 303,60	1 749 647,47	952 880,45	4 828 831,52
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO	208 629,41	157 853,19	0,00	366 482,60

* Pozycja obejmuje umorzenie oraz odpisy aktualizujące wartości niematerialne

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Nabyte koncesje, patenty i licencje	Pozostałe wartości niematerialne	Razem
STAN NA 1 STYCZNIA 2018				
Wartość brutto	2 334 933,01	1 867 454,85	1 688 174,64	5 890 562,50
Umorzenie	1 755 600,65	1 472 215,87	952 880,45	4 180 696,97
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO	579 332,36	395 238,98	735 294,19	1 709 865,53
Zwiększenia		97 404,00	18 396,00	115 800,00
Amortyzacja	211 770,00	206 057,78		417 827,78
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO	367 562,36	286 585,20	753 690,19	1 407 837,75
STAN NA 31 GRUDNIA 2018				
Wartość brutto	2 334 933,01	1 964 858,85	1 706 570,64	6 006 362,50
Umorzenie	1 967 370,65	1 678 273,65	952 880,45	4 598 524,75
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO	367 562,36	286 585,20	753 690,19	1 407 837,75

AMORTYZACJA WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH

Poniżej przedstawiono pozycje, w których ujęto amortyzację wartości niematerialnych:

	2019	2018
Koszt sprzedanych produktów, materiałów i towarów	194 916,82	286 648,48
Koszty administracyjne	121 300,00	131 179,30
RAZEM AMORTYZACJA WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH	316 216,82	417 827,78

6.3 PRAWO DO UŻYTKOWANIA SKŁADNIKA AKTYWÓW

Nota	Grunty	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Inne rzeczowe aktywa trwałe	RAZEM
STAN NA 31 GRUDNIA 2018						
Wartość brutto	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00
Umorzenie ***	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Reklasyfikacja na 01-01-2019 ze środków trwałych		1 439 544,27	0,00	31 446 916,58	256 043,87	33 142 504,72
Wpływ MSSF 16 na 01-01-2019		505 227,39	8 350 554,49			8 855 781,88
Wartość brutto	0,00	3 422 612,93	8 596 122,36	48 355 050,90	473 243,91	60 847 030,10
Umorzenie ***	0,00	1 477 841,27	245 567,87	16 908 134,32	217 200,04	18 848 743,50
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO	0,00	1 944 771,66	8 350 554,49	31 446 916,58	256 043,87	41 998 286,60
Zwiększenia				20 900 888,19	1 361 056,92	22 261 945,11
Reklasyfikacja praw do użytkowania w związku z wykupem środka trwałego				0,00	0,00	0,00
brutto				15 528 526,24	196 341,47	15 724 867,71
umorzenie				15 528 526,24	196 341,47	15 724 867,71
Zmniejszenia						0,00
Amortyzacja		27 382,56	913 408,96	9 565 667,16	181 550,89	10 688 009,57
Odpis aktualizujący - utworzenie						0,00
Odpis aktualizujący - odwrócenie						0,00
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO	0,00	1 917 389,10	7 437 145,53	42 782 137,61	1 435 549,90	53 572 222,14
STAN NA 31 GRUDNIA 2019						
Wartość brutto	0,00	3 422 612,93	8 596 122,36	53 727 412,85	1 637 959,36	67 384 107,50
Umorzenie ***	0,00	1 505 223,83	1 158 976,83	10 945 275,24	202 409,46	13 811 885,36
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO	0,00	1 917 389,10	7 437 145,53	42 782 137,61	1 435 549,90	53 572 222,14

AMORTYZACJA PRAWA DO UŻYTKOWANIA AKTYWÓW

Poniżej przedstawiono pozycje, w których ujęto amortyzację prawa do użytkowania aktywów:

	2019	2018
Koszt sprzedanych produktów, materiałów i towarów	10 106 324,44	
Koszty sprzedaży	11 991,84	
Koszty administracyjne	569 693,29	
RAZEM AMORTYZACJA PRAWA DO UŻYTKOWANIA AKTYWÓW	10 688 009,57	0,00

6.4 UTRATA WARTOŚCI NIEFINANSOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH

ISTOTNE SZACUNKI
<p>Utrata wartości aktywów niefinansowych</p> <p>Aktywa podlegające amortyzacji analizuje się pod kątem utraty wartości, ilekroć jakieś zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazują na możliwość niezrealizowania ich wartości księgowej. W przypadku, gdy wartość księgowa danego składnika rzeczowych aktywów trwałych przewyższa jego oszacowaną wartość odzyskiwalną, jego wartość księgowa podlega odpisowi z tytułu utraty wartości do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalną stanowi wyższa z dwóch kwot: wartości godziwej aktywów pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej.</p> <p>Dla potrzeb analizy pod kątem utraty wartości, aktywa grupuje się na najniższym poziomie, w odniesieniu do którego występują dające się zidentyfikować odrębne przepływy pieniężne (ośrodki wypracowujące środki pieniężne). Testy na utratę wartości rzeczowych składników aktywów trwałych wykonywane są z przyjęciem zasady, iż najmniejszą grupę aktywów stanowi kopalnia lub inna spółka zależna.</p> <p>Jeżeli przeprowadzony test na utratę wartości wykaże, że wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów jest niższa od wartości księgowej, dokonuje się odpisu aktualizującego w wysokości różnicy między wartością odzyskiwalną a wartością księgową składnika aktywów. Po ujęciu odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, koryguje się odpisy amortyzacyjne dotyczące danego składnika aktywów. Niefinansowe aktywa, w odniesieniu do których uprzednio stwierdzono utratę wartości, oceniane są na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy pod kątem występowania przesłanek wskazujących na możliwość odwrócenia dokonanego odpisu.</p> <p>Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych ujmowane jest w sprawozdaniu z wyniku finansowego i innych całkowitych dochodów w pozycji „pozostałe koszty/przychody”</p>

ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI

Z uwagi na zmienne otoczenie makroekonomiczne Spółka okresowo weryfikuje przesłanki mogące świadczyć o utracie wartości odzyskiwalnej majątku. W bieżącym okresie sprawozdawczym Spółka dokonała analizy przesłanek w celu weryfikacji, czy mogła nastąpić utrata wartości aktywów. Po przeprowadzonej analizie spółka stwierdziła że nie wystąpiły przesłanki utraty wartości, a w okresie objętym sprawozdaniem nie tworzone ani nie rozwiązywano odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.

6.5 NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI
<p>Nieruchomości inwestycyjne – utrzymywane w celu osiągnięcia dochodów z dzierżawy lub/i przyrostu ich wartości – wyceniane są na dzień bilansowy według ceny nabycia pomniejszonej o dotychczasowe odpisy amortyzacyjne. Okres i metoda amortyzacji nieruchomości inwestycyjnych o istotnej wartości początkowej weryfikowane są co najmniej na koniec każdego roku obrotowego pod względem przewidywanej ekonomicznej użyteczności. Nieruchomości inwestycyjne umarzone są według metody liniowej począwszy od miesiąca następnego po miesiącu przyjęcia do eksploatacji w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności. Stawki amortyzacji stosowane dla nieruchomości inwestycyjnych są następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budynki i budowle – 2,5% - 4,5%, - prawo wieczystego użytkowania gruntu, zakupione na własność – w okresie umownym w jakim można te prawa wykorzystywać. <p>Grunty własne nie podlegają umorzeniu.</p>

NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE

	2019	2018
Wartość początkowa (brutto)	2 497 117,95	2 497 117,95
Umorzenie*	1 868 077,88	1 852 072,16
Wartość księgowa netto	629 040,07	645 045,79
Amortyzacja	16 005,72	16 005,72
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO NA KONIEC OKRESU	613 034,35	629 040,07
Wartość brutto	2 497 117,95	2 497 117,95

	2019	2018
Umorzenie *	1 884 083,60	1 868 077,88
WARTOŚĆ KSIĘGOWA NETTO	613 034,35	629 040,47

* Pozycja obejmuje umorzenie oraz odpis aktualizujący nieruchomości inwestycyjne

Przychody i koszty związane z nieruchomościami inwestycyjnymi:

	Nota	2019	2018
Przychody z czynszów dotyczących nieruchomości inwestycyjnych		79 269,79	131 674,26
Bezpośrednie koszty operacyjne generujące w danym okresie przychody z czynszów		34 655,61	23 787,42

6.6 POZOSTAŁE DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

W sprawozdaniu finansowym w pozostałych długoterminowych aktywach finansowych prezentowane są udziały i akcje wyceniane w wartościach godziwych oraz kaucje zabezpieczające umowy gwarancyjne i pozostałe należności niefinansowe wyceniane w kwocie wymaganej zapłaty.

POZOSTAŁE DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE

	Nota	31.12.2019	31.12.2018
Kaucje zabezpieczające umowy gwarancyjne		3 869 540,10	4 453 504,59
wartość brutto		3 869 540,10	4 453 504,59
Udziały i akcje w jednostkach pozostałych		65 914,55	65 914,55
Pozostałe należności niefinansowe		178 954,42	419 534,83
RAZEM		4 114 409,07	4 938 953,97

Wszystkie długoterminowe aktywa finansowe wyrażone są w złotych polskich. Wartość godziwa długoterminowych aktywów finansowych nie różni się istotnie od ich wartości księgowej.

6.7 ZAPASY

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zapasy wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia lub też w wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z nich jest niższa.. Spółka dokonuje rozchodu zapasów według następujących metod:

- materiały według metody średniej ważonej,
- materiały zakupione dla konkretnego zlecenia oraz towary w drodze szczegółowej identyfikacji rzeczywistych cen tych składników, niezależnie od daty ich zakupu lub wytworzenia.

ISTOTNE SZACUNKI

Na dzień bilansowy dokonuje się odpisów aktualizujących wartość zapasów jeżeli wystąpią przyczyny uzasadniające ich dokonanie. Odpisy zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych. Na dzień bilansowy zapasy wykazuje się w cenie nabycia pomniejszonej o utworzone odpisy aktualizujące

ZAPASY

	31.12.2019	31.12.2018
Zapasy brutto		
Materialy	1 765 027,85	1 976 944,81
Wyroby gotowe	1 703 441,09	1 580 836,88
RAZEM	3 468 468,94	3 557 781,69

ODPISY AKTUALIZUJĄCE ZAPASY

Odpisy aktualizujące wartość zapasów przedstawia poniższa tabela:

	2019	2018
STAN NA 1 STYCZNIA	663 999,74	645 024,37
Utworzenie odpisu	4 706,88	18 975,37
STAN NA 31 GRUDNIA	668 706,62	663 999,74

Utworzenie odpisu z tytułu utraty wartości zapasów zostało ujęte jako koszty bieżącego okresu sprawozdawczego.

6.8 NALEŻNOŚCI HANDLOWE ORAZ POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Należności finansowe początkowo ujmuje się w wartości godziwej, przy czym wartością godziwą należności handlowych na moment początkowego rozpoznania jest wartość nominalna wynikająca z wystawionych faktur sprzedaży. Po początkowym ujęciu należności handlowe oraz pozostałe należności o charakterze finansowym wycenia się według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej (wszystkie należności handlowe spełniają test SPPI oraz są utrzymywane w celu ściągnięcia umownych przepływów), z uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Należności handlowe z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia powstania (tj. niezawierające elementu finansowania), nie podlegają dyskontowaniu i są wyceniane w wartości nominalnej. Pozostałe należności nie stanowiące aktywów finansowych na dzień kończący okres sprawozdawczy wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty.

Należności handlowe w okresie porównawczym klasyfikowane były jako pożyczki i należności i wyceniane w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości, szacowanej na bazie poniesionych strat.

ISTOTNE SZACUNKI

Odpis aktualizujący wartość należności

Począwszy od 1 stycznia 2018 roku Spółka, na dzień kończący okres sprawozdawczy, dokonuje oszacowania oczekiwanej straty kredytowej z tytułu składników aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Model utraty wartości bazuje na kalkulacji strat oczekiwanych.

W odniesieniu do należności handlowych, które nie zawierają istotnego elementu finansowania, zastosowano uproszczone podejście i wycenę odpisu na bazie oczekiwanych strat kredytowych za cały okres życia instrumentu.

NALEŻNOŚCI HANDLOWE ORAZ POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI

	31.12.2019	31.12.2018
Należności handlowe brutto	60 959 783,94	56 181 632,17
Odpis aktualizujący	779 931,73	825 172,52
Należności z tytułu wyceny kontraktów długoterminowych	18 328 172,34	44 561 896,34
Należności handlowe netto	78 508 024,55	99 918 355,99
Czynne rozliczenia międzyokresowe w tym:	1 034 396,92	520 143,27
Przedpłaty	13 751,07	71 462,11
Należności z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych	879 010,00	1 233 096,73
Pozostałe należności	6 529 413,57	172 485,93
NALEŻNOŚCI HANDLOWE ORAZ POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI RAZEM	86 964 596,11	101 915 544,03

Wartość godziwa należności handlowych oraz pozostałych należności nie różni się istotnie od ich wartości księgowej.

W roku 2018 prezentowaliśmy w bilansie pozycję Umowy z klientami-kontrakty długoterminowe (kontrakty długoterminowe rozliczane poprzez MSSF 15-dawniej MSR11) – kwota 44.561.896,34 zł. Dane za 2018r. zostały przekształcone i kwota 44.564.896,34zł została przeniesiona do należności handlowych.

Należności z JSW są objęte umową faktoringu. Do faktoringu na 31.12.2019r. została przekazana kwota 5.818.814,85zł. Ponieważ jest to faktoring z regresem spółka otrzymane od faktora zaliczki w kwocie 3.784.988,62zł prezentuje w szyku rozwartym w pozycji „pozostałe zobowiązania finansowe”.

Struktura walutowa należności handlowych Spółki po przeliczeniu na PLN przedstawia się następująco:

	31.12.2019 (ilość waluty)	31.12.2019	31.12.2018 (ilość waluty)	31.12.2018
Należności handlowe [PLN]	75 254 890,48	75 254 890,48	97 190 380,76	97 190 380,76
Należności handlowe [EUR]	647 447,39	2 757 154,69	634 412,84	2 727 975,23
Należności handlowe [CZK]	2 959 304,20	495 979,38	0,00	0,00
NALEŻNOŚCI HANDLOWE RAZEM		78 508 024,55		99 918 355,99

Klasyfikacja aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu do poszczególnych stopni modelu utraty wartości przedstawia się następująco:

	MSSF 9 31.12.2019				MSSF 9 31.12.2018			
	Stopień 1	Stopień 2	Stopień 3	RAZEM	Stopień 1	Stopień 2	Stopień 3	RAZEM
Wartość bilansowa brutto	21 666 180,99	78 508 024,55	6 306 685,05	106480890,59	11 424 670,87	99 918 355,99	6 350 785,84	117 693 812,70
Należności handlowe		78 508 024,55	779 931,73	79 287 956,28		99 918 355,99	825 172,52	100 743 528,51
Udzielone pożyczki			5 526 753,32	5 526 753,32			5 525 613,32	5 525 613,32
Środki pieniężne i inne ekwiwalenty	21 666 180,99			21 666 180,99	11 424 670,87			11 424 670,87
Odpisy aktualizacyjne MSSF 9	2 501,20	47 031,13	6 306 685,05	6 356 217,38	1 276,72	77 946,51	6 350 785,84	6 430 009,07
Należności handlowe		47 031,13	779 931,73	826 962,86		77 946,51	825 172,52	903 119,03
Udzielone pożyczki			5 526 753,32	5 526 753,32			5 525 613,32	5 525 613,32

Środki pieniężne i inne ekwiwalenty	2 501,20			2 501,20	1 267,72			1 267,72
Wartość bilansowa MSSF 9	21 663 679,79	78 460 993,42	0,00	100124673,21	11 423 403,15	99 840 409,48	0,00	111 263 803,63

Spółka dokonała wyczenia w oparciu o model oczekiwanych strat kredytowych. Wycieczony odpis w kwocie 49.532,33zł nie został ujęty w księgach gdyż spółka uznała go za nieistotny.

	Należności handlowe			Pożyczki		
	ECL w całym okresie życia – bez utraty wartości	ECL w całym okresie życia – bez utraty wartości	RAZEM	12 miesięczne ECL	ECL w całym okresie życia – bez utraty wartości	RAZEM
Wartość brutto na 01.01.2019	99 918 355,99	825 172,52	100 743 528,51		5 525 613,32	5 525 613,32
Powstałe	347 838 386,34	2 998,10	347 841 384,44		1 140,00	1 140,00
Odsetki naliczone						
Odpisane		-6 183,36	-6 183,36			
Przeniesione do stopnia 3						
Splacone	-369 248 717,78	-42 055,53	-369 290 773,31			
Wartość brutto na 31.12.2019	78 508 024,55	779 931,73	79 287 956,28		5 526 753,32	5 526 753,32

ODPISY AKTUALIZUJĄCE NALEŻNOŚCI

Zmiany stanu odpisu aktualizującego należności handlowe przedstawia poniższa tabela:

	2019	2018
STAN NA 1 STYCZNIA	825 172,52	3 885 025,93
Utworzenie odpisu	2 998,10	35 945,67
Inne zmniejszenia	-48 238,89	-3 095 799,08
STAN NA 31 GRUDNIA	779 931,73	825 172,52

Zmiany wartości brutto nie wpłynęły w istotny sposób na wartość odpisów.

Strukturę wiekową należności handlowych według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku przedstawia poniższa tabela:

	Nieprzeterninowane	Przeterninowane					Razem
		do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 6 miesięcy	od 6 do 12 miesięcy	powyżej 12 miesięcy	
Należności handlowe brutto	78 498 799,55	9 225,00				779 931,73	79 287 956,28
Odpis aktualizujący						779 931,73	779 931,73*
NALEŻNOŚCI HANDLOWE NETTO	78 498 799,55	9 225,00					78 508 024,55

* Pozycje te dotyczą należności handlowych objętych w większości postępowaniami upadłościowymi oraz należności handlowych po wyrokach sądowych. Należności te są w całości objęte odpisem aktualizującym.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku należności handlowe w kwocie 9 tys zł były przeterminowane, ze względu na rozliczenie ich w styczniu 2020 roku nie podjęto decyzji o ich odpisaniu.

Strukturę wiekową należności handlowych według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawia poniższa tabela:

	Nieprzeterminowane	Przeterminowane					Razem
		do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 6 miesięcy	od 6 do 12 miesięcy	powyżej 12 miesięcy	
Należności handlowe brutto	99 143 677,56	774 678,43				825 172,52	100 743 528,51
Odpis aktualizujący						825 172,52	825 172,52*
NALEŻNOŚCI HANDLOWE NETTO	99 143 677,56	774 678,43					99 918 355,99

* Pozycje te dotyczą należności handlowych objętych w większości postępowaniami upadłościowymi oraz należności handlowych po wyrokach sądowych. Należności te są w całości objęte odpisem aktualizującym.

6.9 ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych, depozyty bankowe płatne na żądanie, inne krótkoterminowe inwestycje o wysokim stopniu płynności i o pierwotnym terminie wymagalności do trzech miesięcy. Kredyty w rachunku bieżącym są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako składnik krótkoterminowych kredytów i pożyczek w ramach zobowiązań krótkoterminowych.

Środki pieniężne przekazane lub otrzymane w ramach Cash pooling ujmowane są odpowiednio jako należności lub zobowiązania. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej saldo rozrachunków z tytułu Cash pooling prezentowane jest w pozycji „Środki pieniężne i ich ekwiwalenty” w przypadku należności, natomiast w przypadku zobowiązań w pozycji „Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania – o charakterze finansowym”.

Spółka klasyfikuje środki pieniężne i ich ekwiwalenty jako aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, z uwzględnieniem od dnia 1 stycznia 2018 roku odpisów z tytułu utraty wartości ustalonych zgodnie z modelem strat oczekiwanych.

ISTOTNE SZACUNKI

Odpis aktualizujący wartość środków pieniężnych i ich ekwiwalentów

Od 1 stycznia 2018 roku Spółka przeprowadza szacunek odpisów na środki pieniężne i ich ekwiwalenty indywidualnie dla każdego salda dotyczącego danej instytucji finansowej w oparciu o prawdopodobieństwo niewypłacalności ustalone na podstawie zewnętrznych ratingów banków oraz publicznie dostępne informacje agencji ratingowych dotyczące prawdopodobieństwa niewypłacalności, horyzont ekspozycji na ryzyko kredytowe oraz w oparciu o oczekiwaną stopę odzysku.

Dla środków pieniężnych i ich ekwiwalentów w związku z niskim ryzykiem kredytowym przyjmuje się 3 miesięczny horyzont ekspozycji na ryzyko kredytowe

	31.12.2019	31.12.2018
Środki pieniężne w banku i w kasie	5 566 006,80	11 424 670,87
wartość brutto	5 566 006,80	11 424 670,87
Środki pieniężne przekazane z tytułu rozliczeń Cash pooling	16 100 174,19	0,00
RAZEM	21 666 180,99	11 424 670,87
w tym: o ograniczonej możliwości dysponowania	1 579 555,68	0,00

Wartość środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania wynosi na dzień 31 grudnia 2019 roku 1 579 555,68 zł (na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 0,00 zł ponieważ nie istniał obowiązek posiadania rachunku Vat-owskiego) i obejmuje środki zgromadzone na rachunku VAT w ramach split payment,

Uzgodnienie środków pieniężnych i ich ekwiwalentów w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych:

Nota	31.12.2019	31.12.2018
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	5 566 006,80	11 424 670,87
Środki pieniężne otrzymane z tytułu rozliczeń Cash pooling	16 100 174,19	0,00
ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY W SPRAWOZDANIU Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	21 666 180,99	11 424 670,87

Salda z tytułu rozliczeń Cash pooling (Nota 6.13), ze względu na fakt, iż służą głównie zarządzaniu bieżącą płynnością finansową w Grupie, są wykazywane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w wartości netto, jako „Środki pieniężne i ich ekwiwalenty”.

6.10 KAPITAŁ WŁASNY

6.10.1 KAPITAŁ PODSTAWOWY

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Kapitał podstawowy wykazuje się w wysokości określonej w statucie i wpisanej w rejestrze handlowym. Zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wpłaty na poczet kapitału. Akcjonariusze mogą zwiększać lub zmniejszać kapitał zgodnie z Kodeksem Handlowym. Jeżeli zwiększenie następuje na skutek podwyższenia kapitału, księgowane jest dopiero pod datą zarejestrowania zmiany przez sąd.

	Liczba akcji (w tys. sztuk)	Akcje zwykłe wartość nominalna	Korekta hiperinflacyjna	Razem
Stan na 31 grudnia 2018 roku	4 663 200	2,94		13 709 808,00
Stan na 31 grudnia 2019 roku	4 663 200	2,94		13 709 808,00

Na dzień 31 grudnia 2019 roku kapitał zakładowy Spółki wynosił 13 709 808,00zł i dzielił się na 4 663 200 akcji zwykłych nieuprzywilejowanych co do głosu, w pełni opłaconych, o wartości nominalnej 2,94 zł każda. Wszystkie akcje były wyemitowane i zarejestrowane na dzień kończący okres sprawozdawczy. Ogólna liczba głosów wynikająca z wszystkich wyemitowanych przez Spółkę akcji odpowiada 4 663 200 głosom na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy

Kapitał zakładowy Spółki na dzień 31 grudnia 2019 roku składa się z następujących serii akcji:

Seria	Liczba akcji (szt.)
A	1 943 000
B	2 720 200
RAZEM	4 663 200

Na dzień 31 grudnia 2019 roku i na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego struktura akcjonariatu przedstawia się następująco:

Akcjonariusz	Ilość akcji	Liczba głosów na Walnym Zgromadzeniu	Procentowy udział w kapitale zakładowym	Procentowy udział w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu
JSW S.A.	4 430 476,00	4 430 476,00	95,01%	95,01%
Pozostali akcjonariusze	232 724,00	232 724,00	4,99%	4,99%
RAZEM	4 663 200,00	4 663 200,00	100%	100%

6.10.2 KAPITAŁ Z TYTUŁU WYCENY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Spółka na dzień 31-12-2019r. i 31-12-2018r. nie posiadała instrumentów zabezpieczających których wycena jest ujmowana w kapitale własnym.

6.10.3 ZYSKI ZATRZYMANE

Zyski zatrzymane obejmują następujące kwoty:

	31.12.2019	31.12.2018
Kapitał zapasowy	71 465 220,13	55 818 143,14
Wynik bieżącego roku	5 582 585,91	15 647 076,99
Pozostałe zyski zatrzymane	-2 433 630,52	-2 086 064,40
RAZEM ZYSKI ZATRZYMANE	74 614 175,52	69 379 155,73

Kapitał zapasowy został utworzony z odpisów z zysku wygenerowanego przez Spółkę w poprzednich okresach sprawozdawczych. Ponadto, zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, spółki akcyjne są obowiązane utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki. O użyciu kapitału zapasowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie, jednakże część kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w Jednostkowym sprawozdaniu finansowym i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

6.10.4 DYWIDENDY WYPŁACONE I ZAPROPONOWANE DO WYPŁATY

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Platności dywidend na rzecz akcjonariuszy ujmuje się jako zobowiązanie w sprawozdaniu finansowym Spółki w okresie, w którym nastąpiło ich zatwierdzenie przez akcjonariuszy

Spółka w roku 2019 wypłaciła na rzecz akcjonariuszy którzy nie pobrali dywidendy we właściwym czasie, dywidendy za lata wcześniejsze tj 2014-2015 w kwocie 6 579 509,25zł a w roku 2018 analogicznie w kwocie 30 244 800,59zł.

6.11 ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Zgodnie z przepisami prawa pracy, Spółka realizuje wypłaty **świadczeń pracowniczych** z następujących głównych tytułów:

▣ świadczenia po okresie zatrudnienia: odprawy emerytalne i rentowe, renty wyrównawcze, odprawy pośmiertne.

▣ inne długoterminowe świadczenia pracownicze: nagrody jubileuszowe,

▣ pozostałe świadczenia dla pracowników: niewykorzystane urlopy wypoczynkowe.

PBSz S.A. ujmuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zobowiązanie z tytułu wypłaty powyższych świadczeń w wysokości wartości bieżącej zobowiązania na dzień kończący okres sprawozdawczy, z uwzględnieniem zysków i strat aktuarialnych.

Wysokość zobowiązania świadczeń po okresie zatrudnienia w formie programów określonych świadczeń oraz innych długoterminowych świadczeń pracowniczych wyliczana jest przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego metodą prognozowanych świadczeń jednostkowych, do czasu ustania tego zobowiązania.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych obliczane są metodą indywidualną, dla każdego pracownika osobno. Podstawą do obliczenia zobowiązania dla pracownika jest przewidywana kwota danego świadczenia, jaką Spółka zobowiązuje się wypłacić na podstawie wewnętrznych regulacji oraz odpowiednich przepisów prawa.

Kalkulację **rezerw na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe** wylicza się w następujący sposób: liczba dni niewykorzystanego urlopu na koniec poprzedniego roku obrotowego i lat poprzednich, powiększona o liczbę dni urlopu przysługującego pracownikom na dany dzień kończący okres sprawozdawczy, pomniejszona o liczbę dni urlopu wykorzystanego w okresie od 1 stycznia do dnia kończącego dany okres sprawozdawczy, pomnożona przez wartość dniówki urlopowej wraz z obowiązującymi narzutami. Wyliczona wartość rezerwy na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe ujmowana jest, po dokonaniu analizy.

ISTOTNE SZACUNKI I ZAŁOŻENIA

Zobowiązanie bilansowe z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych równe jest wartości bieżącej zobowiązania z tytułu określonych świadczeń. Wartość bieżąca zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych zależy od szeregu czynników określanych metodami aktuarialnymi przy wykorzystaniu pewnych założeń. Wszelkie zmiany tych założeń wpływają na wartość księgową zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych.

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH

	31.12.2019	31.12.2018
ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH UJĘTE W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ Z TYTUŁU:		
– odpraw emerytalnych i rentowych	1 590 596,67	1 411 016,39
– nagród jubileuszowych	2 852 187,87	2 556 137,02
– odprawy pośmiertne	231 822,27	204 268,61
– pozostałych świadczeń dla pracowników	2 149 733,02	1 858 900,84
RAZEM	6 824 339,83	6 030 322,86
w tym:		
– część długoterminowa	2 731 299,38	2 591 852,65
– część krótkoterminowa	4 093 040,45	3 438 470,21

Kwoty zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych w zakresie odpraw emerytalnych i rentowych, nagród jubileuszowych oraz odpraw pośmiertnych ujęto w sprawozdaniu finansowym na podstawie wyceny aktuarialnej wyliczonej przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego.

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych:

Nota	2019			2018		
	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Inne świadczenia	RAZEM	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Inne świadczenia	RAZEM
STAN NA 1 STYCZNIA	1 411 016,39	4 619 306,47	6 030 322,86	1 373 433,21	5 152 225,43	6 525 658,64
Koszty bieżącego zatrudnienia	63 662,61	392 219,84	455 882,45	55 331,83	338 605,44	393 937,27
Koszty odsetek	14 207,54	57 266,78	71 474,32	15 204,98	59 315,05	74 520,03
Straty/(zyski) aktuarialne ujęte w zysku/stracie przed opodatkowaniem		1 340 009,58	1 340 009,58		123 304,96	123 304,96
Straty/(zyski) aktuarialne ujęte w innych całkowitych dochodach:	349 400,42	79 693,70	429 094,12	338 611,85	-36 762,50	301 849,35
- wynikające ze zmian założeń finansowych *	29 073,73	7 604,23	36 677,96	2 087,64	578,41	2 666,05
- wynikające ze zmian założeń demograficznych *	-41 974,89	-5 959,77	-47 934,66	-73 444,47	-17 679,40	-91 123,87
- wynikające z pozostałych zmian założeń oraz korekt założeń aktuarialnych ex post *	362 301,58	78 049,24	440 350,82	409 968,68	-19 661,51	390 307,17
RAZEM UJĘTE W CAŁKOWITYCH DOCHODACH	427 270,57	1 869 189,90	2 296 460,47	409 148,66	484 462,95	893 611,61
Wyplacone świadczenia	-247 690,29	-1 254 753,21	-1 502 443,50	-371 565,48	-1 017 381,91	-1 388 947,39
STAN NA 31 GRUDNIA	1 590 596,67	5 233 743,16	6 824 339,83	1 411 016,39	4 619 306,47	6 030 322,86

* W skutkach zmian założeń finansowych zaprezentowano zmiany dyskonta oraz prognozowanych wzrostów podstaw świadczeń. W skutkach zmian założeń demograficznych zaprezentowano zmiany przyjętego poziomu rotacji pracowniczej, umieralności oraz przechodzenia na rentę. Natomiast w pozostałych zmianach zaprezentowano nie tylko zmiany innych założeń, ale także wszelkie aktualizacje danych do wyceny.

Na dzień 31.12.2018 Spółka prezentowała rezerwę z tytułu niewykorzystanych urlopów w biernych rozliczeniach międzykresowych. Na 31.12.2019r. Spółka prezentuje rezerwę z tytułu niewykorzystanych urlopów w zobowiązaniach z tytułu świadczeń pracowniczych. Dane za 2018r. zostały przekształcone i kwota 1.858.900,84zł została przeniesiona z biernych rozliczeń międzykresowych kosztów do zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych.

KOSZTY ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH UJĘTE W SPRAWOZDANIU Z WYNIKU FINANSOWEGO I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	2019	2018
KOSZTY ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH UJĘTE W ZYSKU PRZED OPODATKOWANIEM Z TYTUŁU:		
– odpraw emerytalnych i rentowych	-169 820,14	-301 028,67
– nagród jubileuszowych	296 050,85	-139 669,87
– odpraw pośmiertnych	-52 140,04	19 723,21
– pozostałych świadczeń dla pracowników	290 832,18	-376 209,80
RAZEM	364 922,85	-797 185,13

	2019	2018
KOSZTY ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH UJĘTE W INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODACH Z TYTUŁU:		
– odpraw emerytalnych i rentowych	349 400,42	338 611,85
– odpraw pośmiertnych	79 693,70	-36 762,50
RAZEM	429 094,12	301 849,35

Łączna kwota kosztów świadczeń pracowniczych ujętych w sprawozdaniu z wyniku finansowego i innych całkowitych dochodów:

	2019	2018
Koszt sprzedanych produktów, materiałów i towarów	270 996,93	
Koszty sprzedaży	-1 144,42	
Koszty administracyjne	97 138,30	-797 185,13
Pozostałe przychody	-2 067,96	
RAZEM UJĘTE W ZYSKU PRZED OPODATKOWANIEM	364 922,85	-797 185,13
Kwota ujęta w innych całkowitych dochodach	429 094,12	301 849,35
RAZEM UJĘTE W CAŁKOWITYCH DOCHODACH	794 016,97	-495 335,78

GLÓWNE ZAŁOŻENIA AKTUARIALNE

Główne założenia aktuarialne przyjęte na dni kończące okresy sprawozdawcze:

	2019	2018
Stopa dyskonta	2,0	3,2
Średni zakładany roczny wzrost podstaw kalkulacji rezerwy na odprawy emerytalno-rentowe, nagrody jubileuszowe oraz renty wyrównawcze	0,3	0,3
Średni ważony współczynnik mobilności pracowniczej	20	19

ANALIZA WRAŻLIWOŚCI

Na dzień 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku została przeprowadzona analiza wrażliwości wyników wyceny aktuarialnej na zmianę założeń przyjętych do wyceny w zakresie stopy dyskonta oraz planowanych zmian podstaw wymiaru świadczeń na wysokość zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych w przedziale $-/+0,5$ p.p.

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2019 roku:

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych z tytułu:	Wartość księgowa rezerwy	Stopa dyskonta		Planowane zmiany podstaw	
		-1 p.p.	+1 p.p.	-1 p.p.	+1 p.p.
– odpraw emerytalnych i rentowych	1 590 596,67	1 616 431,41	1 566 848,71	1 559 064,16	1 624 277,84
– nagród jubileuszowych	2 852 187,87	2 924 141,62	2 784 916,49	2 755 400,42	2 953 815,42
– odpraw pośmiertnych	231 822,27	238 440,38	225 678,09	225 517,04	238 487,93
RAZEM	4 674 606,81	4 779 013,41	4 577 443,29	4 539 981,62	4 816 581,19
ZMIANA W STOSUNKU DO WARTOŚCI KSIĘGOWEJ		104 406,60	-97 163,52	-134 625,19	141 974,38

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2018 roku:

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych z tytułu:	Wartość księgowa rezerwy	Stopa dyskonta		Planowane zmiany podstaw	
		-1 p.p.	+1 p.p.	-1 p.p.	+1 p.p.
– odpraw emerytalnych i rentowych	1 411 016,39	1 434 346,24	1 389 551,47	1 382 560,71	1 441 436,34
– nagród jubileuszowych	2 556 137,02	2 622 853,78	2 493 725,61	2 466 517,28	2 650 312,12
– odpraw pośmiertnych	204 268,61	210 310,02	198 657,65	198 445,37	210 428,51
RAZEM	4 171 422,02	4 267 510,04	4 081 934,73	4 047 523,36	4 302 176,97
ZMIANA W STOSUNKU DO WARTOŚCI KSIĘGOWEJ		96 088,02	-89 487,29	-123 898,66	130 754,95

W powyższych analizach wrażliwości wartość bieżąca zobowiązania z tytułu określonych świadczeń została obliczona metodą prognozowanych świadczeń jednostkowych, czyli taką samą jak zastosowano przy obliczeniu zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych ujętego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

OKRES ZAPADALNOŚCI ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH

Poniżej zaprezentowano wyniki wyceny aktuarialnej zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2019 roku w podziale na okresy zapadalności:

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych z tytułu:	Okres wypłaty			
	2020	2021-2026	2027-2031	Powyżej 2032
– odpraw emerytalnych i rentowych *	1 062 598,25	370 255,06	112 506,87	45 236,49
– nagród jubileuszowych	810 093,70	1 583 142,99	295 781,03	163 170,15
– odpraw pośmiertnych	70 615,48	121 201,38	31 967,73	8 037,68
RAZEM	1 943 307,43	2 074 599,43	440 255,63	216 444,32

Poniżej zaprezentowano wyniki wyceny aktuarialnej zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2018 roku w podziale na okresy zapadalności:

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych z tytułu:	Okres wypłaty			
	2019	2020-2025	2026-2030	Powyżej 2031
– odpraw emerytalnych i rentowych *	886 235,68	385 641,03	97 436,33	41 703,35
– nagród jubileuszowych	635 795,91	1 549 436,60	304 104,66	66 799,85
– odpraw pośmiertnych	57 537,78	109 819,74	29 161,56	7 749,53
RAZEM	1 579 569,37	2 044 897,37	430 702,55	116 252,73

* Z uwzględnieniem nowych przepisów nabywania uprawnień emerytalnych: Ustawa z dnia 16 listopada 2016 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2017 poz.38)

6.12 REZERWY

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI
Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty nie są pewne. Rezerwę tworzy się, gdy:
a) na Spółce ciąży obowiązek (prawny lub zwyczajowy) wynikający ze zdarzeń przeszłych,
b) prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne,
c) można oszacować wiarygodnie kwotę tego obowiązku
Jeśli warunki te nie są spełnione, rezerwy nie tworzy się.

ISTOTNE SZACUNKI
Stan rezerw weryfikuje się na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy i koryguje się w celu odzwierciedlenia bieżącego, najbardziej właściwego szacunku.

REZERWY

	Oплата ekologiczna i ochrona środowiska	Potencjalne spory sądowe	Pozostałe rezerwy	Razem
STAN NA 1 STYCZNIA 2019	25 242,00	621 190,89	113 171,76	759 604,65
Krótkoterminowe	25 242,00	621 190,89	113 171,76	759 604,65
RAZEM	25 242,00	621 190,89	113 171,76	759 604,65
Utworzenie dodatkowych rezerw	21 202,00	81 312,05	419 554,60	522 068,65
Rozwiązanie niewykorzystanej rezerwy	25 242,00	380 703,90	113 171,76	519 117,66
STAN NA 31 GRUDNIA 2019	21 202,00	321 799,04	419 554,60	762 555,64
Krótkoterminowe	21 202,00	321 799,04	419 554,60	762 555,64
RAZEM	21 202,00	321 799,04	419 554,60	762 555,64

	Oплата ekologiczna i ochrona środowiska	Potencjalne spory sądowe	Pozostałe rezerwy	Razem
STAN NA 1 STYCZNIA 2018	0,00	185 666,25	95 207,92	280 874,17
Krótkoterminowe	0,00	185 666,25	95 207,92	280 874,17
RAZEM	0,00	185 666,25	95 207,92	280 874,17
Utworzenie dodatkowych rezerw	25 242,00	435 524,64	113 171,76	573 938,40
Rozwiązanie niewykorzystanej rezerwy			95 207,92	95 207,92
STAN NA 31 GRUDNIA 2018	25 242,00	621 190,89	113 171,76	759 604,65
Krótkoterminowe	25 242,00	621 190,89	113 171,76	759 604,65
RAZEM	25 242,00	621 190,89	113 171,76	759 604,65

6.13 ZOBOWIĄZANIA HANDLOWE ORAZ POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI
<p>Zobowiązania krótkoterminowe obejmują zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy. Zobowiązania w początkowym ujęciu wykazuje się w wartości godziwej, przy czym wycena ta odpowiada kwocie wymaganej zapłaty lub wielkości zobowiązania, zaś w okresie późniejszym zobowiązania finansowe wykazuje się według zamortyzowanego kosztu, stosując metodę efektywnej stopy procentowej (w przypadku zobowiązań handlowych odpowiada to kwocie wymagającej zapłaty), natomiast pozostałe zobowiązania o charakterze niefinansowym - w kwocie wymagającej zapłaty.</p> <p>Zobowiązania długoterminowe w początkowym ujęciu wykazuje się w wartości godziwej, pomniejszonej o poniesione koszty transakcyjne, zaś w okresie późniejszym wykazuje się je według zamortyzowanego kosztu, stosując metodę efektywnej stopy procentowej.</p> <p>Zwiększenie zobowiązania w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.</p> <p>Dotacje, których zasadniczym warunkiem jest nabycie lub wytworzenie przez Spółkę aktywów trwałych, ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji rozliczenia międzyokresowe przychodów i odnosi w wynik finansowy systematycznie przez przewidywany okres użytkowania ekonomicznego tych aktywów.</p>
ISTOTNE SZACUNKI
<p>Oszacowanie odsetek od zobowiązań</p> <p>Spółka szacuje raz na kwartał hipotetyczne odsetki od zobowiązań</p>

	Nota	31.12.2019	31.12.2018
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE			
Zobowiązania handlowe		19 732 092,77	31 644 394,89
Rozliczenia międzyokresowe bierne		584 108,57	43 000,00
Pozostałe zobowiązania o charakterze finansowym, w tym:		10 539 904,21	13 127 144,98
– zobowiązania inwestycyjne		4 533 296,18	4 611 660,04
– zobowiązania inne		2 221 619,41	8 515 484,94
- pozostałe		3 784 988,62	0,00
RAZEM		30 856 105,55	44 814 539,87
ZOBOWIĄZANIA NIEFINANSOWE			
Przychody przyszłych okresów		935 267,70	893 984,46
Pozostałe zobowiązania o charakterze niefinansowym, w tym:		24 724 848,79	21 108 289,07
– zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych i innych podatków		14 257 047,65	10 440 739,44
– wynagrodzenia		9 321 893,05	6 293 609,39
– pozostałe		1 145 908,09	4 373 940,24
RAZEM		25 660 116,49	22 002 273,53
RAZEM ZOBOWIĄZANIA HANDLOWE I POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA		56 516 222,04	66 816 813,40
w tym:			
długoterminowe		0,00	20 000,00
krótkoterminowe		56 516 222,04	66 796 813,40

Zobowiązania z tytułu leasingu od 01-01-2019 prezentowane są w sprawozdaniu finansowym w osobnej notcie. 5.1 i 5.2 .

W roku 2018 prezentowaliśmy w bilansie pozycję rozliczenia międzyokresowe – kwota 2.795.885,30 zł. Dane za 2018r. zostały przekształcone i kwota 1.858.900,84zł została przeniesiona do zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych a kwota 936.984,46zł do zobowiązań handlowych oraz pozostałych zobowiązań. Kwota 936.984,46zł została zaprezentowana w pozycji rozliczenia międzyokresowe bierne (43.000,00) oraz w pozycji przychody przyszłych okresów (893.984,46).

7. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzone jest metodą pośrednią

7.1 WPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

	Nota	2019	2018
Zysk przed opodatkowaniem		8 032 846,91	19 703 898,99
Amortyzacja		16 067 964,03	11 971 228,74
(Zysk)/strata na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych		-543 668,78	-31 010,75
Odsetki i udziały w zyskach		2 337 642,11	826 782,29
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych		364 922,85	-2 656 085,97
Zmiana stanu rezerw		2 950,99	478 730,48
Zmiana stanu zapasów		94 019,63	1 751 987,81
Zmiana stanu należności handlowych oraz pozostałych należności		21 622 298,82	-53 905 895,60
Zmiana stanu zobowiązań handlowych oraz pozostałych zobowiązań		-8 222 583,63	23 755 819,60
Różnice kursowe		12 494,28	-121 351,12
Pozostałe przepływy		343 894,19	
WPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		40 112 781,40	1 774 104,47

W roku 2018 prezentowaliśmy w przepływach pozycję Umowy z klientami-kontrakty długoterminowe (kontrakty długoterminowe rozliczane poprzez MSSF 15-dawniej MSR11) – kwota -38.210.665,70 zł.

W roku 2019 zgodnie z prezentacją w Grupie JSW kontrakty długoterminowe są prezentowane w należnościach handlowych oraz pozostałych należnościach.

Dla porównywalności danych przenieśliśmy kwotę -38.210.665,70 zł z pozycji Umowy z klientami-kontrakty długoterminowe w roku 2018 do należności handlowych oraz pozostałych należności.

Uzgodnienie zmiany stanu zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych:

	Nota	2019	2018
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych ze sprawozdania z sytuacji finansowej		794 016,97	-2 354 236,62
Zyski/(straty) aktuarialne ujęte w innych całkowitych dochodach		-429 094,12	-301 849,35
ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH W SPRAWOZDANIU Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH		364 922,85	-2 656 085,97

Uzgodnienie zmiany stanu rezerw w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych:

	Nota	2019	2018
Zmiana stanu rezerw ze sprawozdania z sytuacji finansowej		2 950,99	478 730,48
ZMIANA STANU REZERW W SPRAWOZDANIU Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH		2 950,99	478 730,48

Uzgodnienie zmiany stanu należności handlowych oraz pozostałych należności w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych:

	Nota	2019	2018
Zmiana stanu należności handlowych oraz pozostałych należności ze sprawozdania z sytuacji finansowej		21 622 298,82	-15 695 229,90
ZMIANA STANU NALEŻNOŚCI HANDLOWYCH ORAZ POZOSTAŁYCH NALEŻNOŚCI W SPRAWOZDANIU Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH		21 622 298,82	-15 695 229,90

8. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

WYBRANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI
<p>INSTRUMENTY FINANSOWE</p> <p>Zarząd określa klasyfikację aktywów finansowych Spółki. Klasyfikacja aktywów finansowych uzależniona jest od modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych (test SPPI) składnika aktywów finansowych. Klasyfikacja aktywów finansowych dokonywana jest w momencie początkowego ujęcia i może być zmieniona jedynie wówczas, gdy zmieni się biznesowy model zarządzania aktywami finansowymi.</p> <p>Od 1 stycznia 2018 roku, zgodnie z nowym standardem, Spółka posiada następujące kategorie instrumentów finansowych:</p> <p>(a) Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie</p> <p>Składnik aktywów zalicza się do tej kategorii, jeśli są spełnione oba poniższe warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▣ celem Spółki jest utrzymywanie tych aktywów finansowych dla uzyskania umownych przepływów pieniężnych, oraz ▣ dla których postanowienia umowne powodują w określonych terminach przepływy pieniężne, które są wyłącznie spłatami nierozliczonej kwoty głównej i odsetek od tej kwoty. <p>Spółka jako aktywa wyceniane w zamortyzowanym koszcie klasyfikuje głównie należności handlowe, lokaty bankowe oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty. Aktywa finansowe z tej kategorii po początkowym ujęciu wycenia się wg zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, po pomniejszeniu o ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Przy czym należności handlowe z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia powstania (tj. niezawierające elementu finansowania), nie podlegają dyskontowaniu i są wyceniane w wartości nominalnej.</p> <p>Spółka jako zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie klasyfikuje zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania o charakterze finansowym, kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, zobowiązania z tytułu leasingu finansowego</p> <p>(b) Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy</p> <p>Spółka klasyfikuje do aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń, a także nabyte certyfikaty inwestycyjne oraz udziały i akcje w jednostkach pozostałych.</p> <p>Zyski lub straty wynikające z wyceny składnika aktywów finansowych, klasyfikowanego jako wyceniany wg wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmują się w wyniku finansowym w okresie, w którym powstały.</p> <p>Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych niewyznaczonych dla celów rachunkowości zabezpieczeń Grupa klasyfikuje jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.</p> <p>(c) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody</p> <p>Zyski lub straty na składniku aktywów finansowych stanowiącym instrument kapitałowy, dla którego zastosowano opcję wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmują się w innych całkowitych dochodach.</p> <p>(d) Instrumenty zabezpieczające</p> <p>Kategoria ta obejmuje aktywa i zobowiązania stanowiące zabezpieczenie określonego rodzaju ryzyka w ramach rachunkowości zabezpieczeń. Spółka klasyfikuje do tej pozycji instrumenty pochodne, w odniesieniu do których stosuje rachunkowość zabezpieczeń. Opis stosowanych zasad rachunkowości zabezpieczeń znajduje się w Nocie 8.4.</p> <p>Zgodnie z postanowieniami MSSF 9, Spółka podjęła decyzję, stanowiącą element polityki rachunkowości, o kontynuowaniu stosowania wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39, nie implementując tym samym wymogów rachunkowości zabezpieczeń wynikających z MSSF 9, do czasu zakończenia prac RMSR nad projektem zabezpieczeń w zakresie makro hedgingu.</p> <p>Do dnia 31 grudnia 2017 roku klasyfikacja opierała się na kryterium celu nabycia aktywów finansowych. Spółka posiadała następujące kategorie instrumentów finansowych: aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, pożyczki i należności, zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, instrumenty zabezpieczające.</p>

8.1 KATEGORIE I KLASY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

AKTYWA FINANSOWE

Klasy instrumentów finansowych	Nota	Kategorie instrumentów finansowych			Razem
		Zamortyzowany koszt	Wartość godziwa rozliczana przez wynik finansowy	Instrumenty zabezpieczające	
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019					
Należności handlowe	6.8	78 508 024,55			78 508 024,55
<i>wartość brutto</i>		79 287 956,28			79 287 956,28
<i>odpisy aktualizujące</i>		779 931,73			779 931,73
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty *	6.9	21 666 180,99			21 666 180,99
<i>wartość brutto</i>		21 666 180,99			21 666 180,99
Pozostałe aktywa finansowe	6.6	3 869 540,10			3 869 540,10
RAZEM		104 043 745,64			104 043 745,64

* Pozycja obejmuje również środki zgromadzone w celu finansowania likwidacji zakładu górnego, które zostały opisane Nocie 6.9.

Żaden z istotnych nieprzeterminowanych składników aktywów finansowych nie był renegotjowany w ciągu ostatniego roku.

AKTYWA FINANSOWE

Klasy instrumentów finansowych	Nota	Kategorie instrumentów finansowych			Razem
		Zamortyzowany koszt	Wartość godziwa rozliczana przez wynik finansowy	Instrumenty zabezpieczające	
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018					
Należności handlowe	6.8	99 918 355,99			99 918 355,99
<i>wartość brutto</i>		100 743 528,51			100 743 528,51
<i>odpisy aktualizujące</i>		825 172,52			825 172,52
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty *	6.9	11 424 670,87			11 424 670,87
<i>wartość brutto</i>		11 424 670,87			11 424 670,87
Pozostałe aktywa finansowe	6.6	4 453 504,59			4 453 504,59
RAZEM		115 796 531,45			115 796 531,45

* Pozycja obejmuje również środki zgromadzone w celu finansowania likwidacji zakładu górnego, które zostały opisane Nocie 6.9.

Żaden z istotnych nieprzeterminowanych składników aktywów finansowych nie był renegotjowany w ciągu ostatniego roku.

Klasy instrumentów finansowych	Nota	Kategorie instrumentów finansowych			Razem
		Wartość godziwa rozliczana przez wynik finansowy	Zamortyzowany koszt	Instrumenty zabezpieczające	
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019					
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	5.1		41 396 929,05		41 396 929,05
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania o charakterze finansowym	6.13		30 856 105,55		30 856 105,55
RAZEM			72 253 034,60		72 253 034,60

Klasy instrumentów finansowych	Nota	Kategorie instrumentów finansowych			Razem
		Wartość godziwa rozliczna przez wynik finansowy	Zamortyzowany koszt	Instrumenty zabezpieczające	
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018					
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	5.1		23 168 471,39		23 168 471,39
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania o charakterze finansowym	6.13		44 814 539,87		44 814 539,87
RAZEM			67 983 011,26		67 983 011,26

Na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według amortyzowanego kosztu nie odbiega istotnie od ich wartości księgowej.

8.2 HIERARCHIA WARTOŚCI GODZIWEJ

Instrumenty finansowe wyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej są analizowane pod względem procedur wyceny. Hierarchia procedur wyceny została ustalona następująco:

- Ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów bądź zobowiązań (poziom 1).
- Dane wejściowe inne niż notowania objęte zakresem ww. poziomu możliwe do stwierdzenia lub zaobserwowania dla składnika aktywów bądź zobowiązań, bezpośrednio (tzn. w postaci cen) lub pośrednio (tzn. na podstawie wyliczeń opartych na cenach) (poziom 2).
- Dane wejściowe dla wyceny składnika aktywów bądź zobowiązań, które nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (tzn. dane niemożliwe do zaobserwowania) (poziom 3).

Tabela poniżej przedstawia aktywa i zobowiązania finansowe, które są wyceniane w wartości godziwej. W PBSz pozycja ta obejmuje udziały i akcje w jednostkach pozostałych. Pod względem procedur wyceny kwalifikują się one do poziomu 3 w powyższej hierarchii.

Aktywa i zobowiązania finansowe Spółki wyceniane według wartości godziwej:

	31.12.2019 Poziom 3	31.12.2018 Poziom 3
AKTYWA FINANSOWE		
Udziały i akcje w jednostkach pozostałych	65 914,55	65 914,55

8.3 POZYCJE PRZYCHODÓW, KOSZTÓW, ZYSKÓW I STRAT UJĘTE W SPRAWOZDANIU Z WYNIKU FINANSOWEGO I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW W PODZIALE NA KATEGORIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

	Nota	Aktywa/ zobowiązania finansowe wyceniane wg amortyzowanego kosztu	Razem
Przychody/(koszty) z tytułu odsetek ujęte w:			
przychodach finansowych		174 477,97	174 477,97
kosztach finansowych		-1 779 954,57	-1 779 954,57
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w:			
pozostałe zyski/ (straty) netto		-107 173,88	-107 173,88
RAZEM			

	Nota	Aktywa/ zobowiązania finansowe wyceniane wg amortyzowanego kosztu	Razem
ZA OKRES ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2018			

	Nota	Aktywa/ zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Razem
Przychody/(koszty) z tytułu odsetek ujęte w:			
pozostałych przychodach		514 248,02	514 248,02
pozostałych kosztach		-853 513,08	-853 513,08
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w:			
pozostałe zyski/ (straty) netto		383 884,05	383 884,05
RAZEM			

8.4 ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

8.4.1 CZYNNIKI RYZYKA FINANSOWEGO

Spółka prowadzi aktywną politykę zarządzania ryzykiem finansowym, która obejmuje procesy identyfikacji, pomiaru, monitorowania, a w konsekwencji wyboru najbardziej odpowiednich instrumentów zabezpieczających przed zidentyfikowanym ryzykiem. Zarządzanie ryzykiem finansowym w Spółce PBSz nadzoruje Dyrektor ds. Ekonomicznych - Wiceprezes Zarządu.

Spółka nie korzysta z instrumentów finansowych (w tym instrumentów pochodnych) w celach spekulacyjnych.

Spółka jest narażona przede wszystkim na następujące grupy ryzyka:

(a) RYZYKO CENOWE

Strategia zarządzania ryzykiem cen towarów i usług zakłada dążenie do zawierania umów z dostawcami materiałów i usług zapewniających Spółce zakup materiałów i usług, po cenie umożliwiającej realizację kontraktu zgodnie z budżetem oraz ustalonymi terminami. Odpowiednia polityka Spółki oraz działania związane z zarządzaniem ryzykiem wspierają proces negocjowania i ustalania cen materiałów i usług na poziomie optymalnym. Na ryzyko cenowe szczególnie narażone są umowy zawierane na wykonawstwo zadań inwestycyjnych w nowych obszarach, trudnych do rozpoznania w warunkach krajowych. Szacowane ceny bazują często na wycenach w oparciu o własne założenia i koncepcje, jak i poziomie skomplikowania obiektów. Wiąże się to z ryzykiem przekroczenia zaplanowanych kosztów lub czasu realizacji.

(b) RYZYKO ZMIANY KURSÓW WALUT

Narażenie Spółki na ryzyko walutowe wynika z tytułu prowadzenia działalności podstawowej tj. wpływów i wydatków z transakcji sprzedaży i zakupu towarów i usług w walutach obcych (głównie w EUR, CZK). Z uwagi na brak możliwości korzystania z bankowych limitów na transakcje zabezpieczające ryzyko walutowe Spółka nie zawierała transakcji hedgingowych. Spółka nie zawierała również transakcji spekulacyjnych.

Na dzień 31.12.2019 r. Spółka nie posiadała otwartych zabezpieczających pozycji walutowych.

Analiza wrażliwości na dzień 31-12-2019

	waluta	wartość w PLN	ryzyko kursu walutowego	
			+10%	-10%
środki pieniężne	EUR	2 906 425,10	290 642,51	-290 642,51
	CZK	477 191,99	47 719,20	-47 719,20
	USD	52 724,00	5 272,40	-5 272,40
środki pieniężne	PLN	18 229 839,90		
należności handlowe	EUR	2 757 154,69	275 715,47	-275 715,47
	CZK	495 979,38	49 597,94	-49 597,94
należności handlowe i pozostałe	PLN	82 832 452,04		
wpływ na aktywa finansowe			668 947,52	-668 947,52
podatek			-127 100,03	127 100,03

Noty do sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu			541 847,49	-541 847,49
zobowiązania handlowe	CZK	7 805,13	-780,51	780,51
	GBP	537 910,33	-53 791,03	53 791,03
	AUD	2 055,37	-205,54	205,54
zobowiązania handlowe i pozostałe	PLN	55 968 451,21		
zobowiązania leasingowe	PLN	41 396 929,05		
wpływ na aktywa finansowe podatek			-54 777,08	54 777,08
wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu			10 407,65	-10 407,65
			-44 369,44	44 369,44

Analiza wrażliwości na dzień 31-12-2018

	waluta	wartość w PLN	ryzyko kursu walutowego	
			+10%	-10%
środki pieniężne	EUR	1 728 238,89	172 823,89	-172 823,89
	CZK	111 450,60	11 145,06	-11 145,06
	USD	54 007,19	5 400,72	-5 400,72
środki pieniężne	PLN	9 530 974,19		
należności handlowe	EUR	2 727 975,21	272 797,52	-272 797,52
należności handlowe i pozostałe	PLN	60 993 590,38		
wpływ na aktywa finansowe podatek			462 167,19	-462 167,19
wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu			-87 811,77	-87 811,77
			374 355,42	-374 355,42
zobowiązania handlowe	EUR	2 719 073,91	-271 907,39	271 907,39
zobowiązania handlowe i pozostałe	PLN	64 097 739,49		
zobowiązania leasingowe	PLN	23 168 471,39		
wpływ na aktywa finansowe podatek			-271 907,39	271 907,39
wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu			51 662,40	-51 662,40
			-220 244,99	220 244,99

(c) RYZYKO ZMIANY PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH W WYNIKU ZMIAN STÓP PROCENTOWYCH

Brak dostępu w roku 2018 i 2019 do limitów kredytowych i nie udzielanie przez Spółkę pożyczek oznacza, że z tego tytułu nie wystąpiło ryzyko stóp procentowych.

Na dzień 31.12.2019 i 31.12.2018 r. Spółka nie posiadała pozycji zabezpieczających ryzyko stóp procentowych poprzez instrumenty finansowe ze względu na brak limitów

Analiza wrażliwości na dzień 31-12-2019

	waluta	wartość w PLN	ryzyko stóp procentowych	
			+1 p.p	-1 p.p
środki pieniężne	EUR	2 906 425,10	29 064,25	-29 064,25
	CZK	477 191,99	4 771,92	-4 771,92
	USD	52 724,00	527,24	-527,24
środki pieniężne	PLN	18 229 839,90	182 298,40	-182 298,40
wpływ na aktywa finansowe			216 661,81	-216 661,81

podatek		41 165,74	-41 165,74
wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu		175 496,07	-175 496,07
zobowiązania leasingowe w PLN	41 396 929,05	-413 969,29	413 969,29
wpływ na aktywa finansowe		-413 969,29	413 969,29
podatek		78 654,17	-78 654,17
wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu		-335 315,13	335 315,13

Analiza wrażliwości na dzień 31-12-2018

	waluta	wartość w PLN	ryzyko stóp procentowych	
			+1 p.p	-1 p.p
środki pieniężne	EUR	1 728 238,89	17 282,39	-17 282,39
	CZK	111 450,60	1 114,51	-1 114,51
	USD	54 007,19	540,07	-540,07
środki pieniężne	PLN	9 530 974,19	95 309,74	-95 309,74
wpływ na aktywa finansowe			114 246,71	-114 246,71
podatek			21 706,88	-21 706,88
wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu			92 539,83	-92 539,83
zobowiązania leasingowe	PLN	23 168 471,39	-231 684,71	231 684,71
wpływ na aktywa finansowe			-231 684,71	231 684,71
podatek			44 020,09	-44 020,09
wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu			-187 664,62	187 664,62

(d) RYZYKO KREDYTOWE

Ryzyko kredytowe to brak możliwości wywiązania się z zobowiązań przez dłużników Spółki. Polityka ryzyka kredytowego w Spółce jest istotna, m.in. z uwagi na 32,32% udział należności z tytułu dostaw i usług w sumie bilansowej ogółem (w roku 2018 30,24%). Może ono obejmować różne obszary działalności Spółki, co ma istotny wpływ na sposób zarządzania ryzykiem kredytowym.

Z kolei ryzyko kredytowe rozumiane jako brak możliwości wywiązania się z zobowiązań przez wierzycieli Spółki, związane jest z trzema głównymi obszarami:

- ryzyko kredytowe klientów, z którymi zawiera się transakcje sprzedaży produktów,
- ryzyko kredytowe instytucji finansowych, z którymi zawiera się lub które pośredniczą w zawieraniu transakcji zabezpieczających,
- ryzyko kredytowe podmiotów, w które inwestuje się, bądź których papiery wartościowe się nabywa

Polityka ryzyka kredytowego w Spółce w zakresie wiarygodności kontrahentów (z którymi zawierane są transakcje sprzedaży usług), a w szczególności występowania transakcji z nowymi kontrahentami, opierała się w głównej mierze na:

- pozyskiwaniu aktualnych dokumentów obrazujących sytuację majątkowo - finansową kontrahenta,
- wymaganii przedstawienia zabezpieczenia płatności w akceptowalnej przez Spółkę formie.

Poprzez nowego kontrahenta rozumie się takiego, z którym Spółka nigdy nie zawierała transakcji handlowych, zawierała transakcje w odległej perspektywie czasu lub takiego, z którym zawarta transakcja opiewa na wartość istotną dla Spółki. Kontrahenci, którym sprzedawane są usługi z odroczonym terminem płatności są oceniani w aspekcie ryzyka kredytowego związanego z daną transakcją.

W celu zabezpieczenia płatności Spółka wykorzystuje:

- w obrocie krajowym: gwarancje bankowe, gwarancje ubezpieczeniowe, hipoteki, przewłaszczenia, zastaw rejestrowy, weksle, poręczenia, wzajemne kompensaty;
- w transakcjach leasingowych Spółka stosuje zabezpieczenie majątkowe polegające na przeniesieniu własność leasingowanego przedmiotu przechodzi na leasingobiorcę z datą zapłaty ostatniej raty leasingowej.

Biorąc pod uwagę kontrahentów z którymi Spółka współpracuje (głównie przemysł wydobywczy węgla kamiennego) istnieją ograniczone możliwości stosowania polityki ograniczania ryzyka kredytowego związanego ze stosowanymi terminami spłaty należności. Jednak biorąc pod uwagę specyfikę i pewną unikalność usług świadczonych przez Spółkę należności handlowe spłacane są w większości przypadków przez dłużników zgodnie z umownymi terminami płatności.

Wskaźnik obrotu należnościami w dniach dla Spółki wynosi 95 dni.

Należności od kontrahentów, z którymi współpracuje Spółka, są na bieżąco monitorowane przez Dział Finansowy w ramach realizacji procedur wynikających z obowiązującej instrukcji windykacyjnej.

W okresie sprawozdawczym, tak jak i w latach 2017 – 2018 istotny wpływ na politykę finansową Spółki wywierały postanowienia Umowy Restrukturyzacyjnej zawartej w dniu 01.12.2016 r. pomiędzy KOPEX S.A. (Primetech SA) oraz jej spółkami zależnymi i Wierzycielami finansowymi, oraz zawarta w dniu 07.09.2016 r. Umowa określająca kluczowe warunki restrukturyzacji zadłużenia finansowego KOPEX S.A. oraz jej spółek zależnych. Dopiero nabycie przez JSW SA w dniu 20.05.2019 r. akcji PBSz SA stanowiących 95,01% kapitału zakładowego Spółki otworzyło możliwość stabilnego funkcjonowania i warunki rozwoju Spółki. Spółka w roku 2019 r. w dalszym ciągu nie dysponowała dostępem do limitów kredytowych, jak również nie korzystała z pożyczek. Nie prowadziła także działalności finansowej w zakresie udzielania pożyczek innym podmiotom. Prowadzoną na przestrzeni całego 2019 roku działalność Spółka finansowała wyłącznie z własnych wpływów

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe reprezentowane jest przez:

- wartość należności z tytułu dostaw i usług netto wynosząca: 78 508 024,55zł (99 918 355,99zł na dzień 31.12.2018r.)

Podmioty których zobowiązania na 31 grudnia 2019 wobec Spółki kształtowały się na najwyższym poziomie to:

- JSW S.A. - 24,1% ogółu należności z tytułu dostaw i usług
- KGHM Polska Miedź S.A. – 22,4% ogółu należności z tytułu dostaw i usług
- Tauron Wydobycie S.A. – 6,5% ogółu należności z tytułu dostaw i usług
- Polska Grupa Górnicza S.A. – 3,8% ogółu należności z tytułu dostaw i usług

Podmioty których zobowiązania na 31 grudnia 2018 wobec Spółki kształtowały się na najwyższym poziomie to:

- KGHM Polska Miedź S.A. – 15,5% ogółu należności z tytułu dostaw i usług
- Polska Grupa Górnicza S.A. – 14,1% ogółu należności z tytułu dostaw i usług
- JSW S.A. - 10,9% ogółu należności z tytułu dostaw i usług

(e) RYZYKO UTRATY PŁYNNOŚCI

W okresie sprawozdawczym Spółka bazowała wyłącznie na własnych zasobach finansowych pochodzących z bieżących wpływów z prowadzonej działalności. Ze względu na zagrożenie pogorszenia płynności finansowej na skutek odległych terminów płatności za świadczone usługi górnicze na rzecz PGG SA, JSW SA oraz TW SA, w roku 2019 Spółka korzystała z usług faktoringu świadczonego przez PKO Faktoring, KUKI Finance, BOŚ SA. W roku 2019 faktoringiem objęto należności na łączną kwotę 59 881 159,- PLN co w efekcie pozwoliło na terminową spłatę bieżących zobowiązań Spółki wobec pracowników, urzędów skarbowych, zakładu ubezpieczeń społecznych, samorządów, banków, leasingodawców oraz dostawców towarów i usług.

Leasing w roku sprawozdawczym stanowił główne źródło finansowania inwestycji odtworzeniowych i rozwojowych ze względu na brak możliwości pozyskania limitów kredytowych. Spłatę rat leasingowych z tytułu wszystkich zawartych umów leasingowych Spółka realizowała terminowo.

Podobnie jak w latach ubiegłych w roku 2019 przetargi stanowiły główne źródło pozyskiwania nowych zleceń, a Spółka była zobowiązana do wnoszenia wadium oraz do zabezpieczania należytego wykonywania zawieranych umów. Z powodu brak dostępu do bankowych limitów gwarancyjnych posilkowano się ubezpieczeniowymi limitami gwarancyjnymi w TU : STU ERGO Hestia, TU Interisk, KUKI.

Przyszłe przepływy pieniężne w podziale na instrumenty finansowe dot. zobowiązań według okresów w jakich będą się rozliczać:

	2019			2018		
	Do 1 roku	1-5 lat	Powyżej 5 lat	Do 1 roku	1-5 lat	Powyżej 5 lat
Zobowiązania handlowe	19 732 092,77			31 644 394,89		
Pozostałe zobowiązania finansowe	11 124 012,78			15 029 045,82		
Zobowiązania leasingowe	17 528 505,96	24 215 986,20	2 534 765,71	9 605 819,71	17 091 038,36	

8.4.2 ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KAPITAŁOWYM

Głównym celem zarządzania kapitałem Spółki jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Spółki i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Spółka zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Spółka może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2019 roku i 31 grudnia 2018 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

9. POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

9.1 POZYCJE WARUNKOWE ORAZ ISTOTNE POSTĘPOWANIA SĄDOWE

Zobowiązania warunkowe

Pozostałe zobowiązania warunkowe prezentuje poniższa tabela:

	31.12.2019	31.12.2018
Gwarancje bankowe	703 803,08	2 032 729,99
Zobowiązania wekslowe	4 883 891,63	7 065 413,82
RAZEM	5 587 694,71	9 098 143,81

Gwarancje bankowe w kwocie 703 803,08 zł to gwarancje dobrego wykonania umów i rękojmi za wady. Gwarancje te są udzielone przez Bank PKO BP S.A. na rzecz trzech beneficjentów.

Zobowiązania wekslowe w kwocie 4 883 791,63 zł stanowi poręczenie na wekslu z wystawienia PPG ROW-JAS będącym zabezpieczeniem udzielonej gwarancji przez Generali pod kontrakt PGG (KW) SA KWK Jankowice.

Spółka oprócz gwarancji bankowych jak wyżej, z powodu braku dostępu do nowych bankowych limitów gwarancyjnych posiłkowała się ubezpieczeniowymi limitami gwarancyjnymi w Towarzystwach Ubezpieczeniowych, w ramach których wystawiała przede wszystkim gwarancje należytego wykonania kontraktów i gwarancje wadialne.

Na 31.12.2019 łączna wartość gwarancji ubezpieczeniowych (przede wszystkim gwarancji należytego wykonania kontraktów i wadialnych) udzielonych w ramach limitów wyniosła 22 148 054,19 zł i odpowiednio na 31.12.2018 wyniosła 25 880 483,34 zł.

Informacje o istotnych postępowaniach sądowych, administracyjnych i arbitrażowych

W 2019 roku nie toczyły się postępowania przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczące zobowiązań lub wierzytelności, których pojedyncza lub łączna wartość przekraczałaby 10% kapitałów własnych.

Spółka uczestniczy w postępowaniach sądowych związanych z prowadzoną przez nią normalną działalnością.

9.2 PRZYSZŁE ZOBOWIĄZANIA UMOWNE

PRZYSZŁE ZOBOWIĄZANIA UMOWNE

Przyszłe zobowiązania umowne zaciągnięte na dni kończące okresy sprawozdawcze, nie ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmują:

	31.12.2019	31.12.2018
Zobowiązania umowne zaciągnięte w celu nabycia rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	13 631 256,00	0,00

RAZEM	13 631 256,00	0,00
--------------	----------------------	-------------

9.3 TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

INFORMACJE O TRANSAKCJACH ZE SPÓLKAMI POWIĄZANYMI

Na dzień 31.12.2019 roku większościowym akcjonariuszem Spółki była JSW S.A..

Dnia 20 maja 2019 roku pomiędzy PBSz 1 sp. z o.o. a JSW S.A. nastąpiło zawarcie umowy dotyczącej zakupu akcji Przedsiębiorstwa Budowy Szybów. W ten sposób została sfinalizowana transakcja zakupu 95,01% akcji PBSz S.A. od firmy Primetech S.A..

PBSz prezentuje sprawozdanie finansowe od 01.06.2019 roku w Grupie JSW w związku z powyższym przedstawiamy transakcje zakupu i sprzedaży za okres styczeń –maj 2019 z powiązanymi Grupa Famur a za czerwiec- grudzień 2019 z powiązanymi Grupa JSW. Ponadto za okres od czerwca do grudnia PBSz wykazuje transakcje ze spółkami Skarbu Państwa. Podmioty powiązane zidentyfikowano poprzez analizę wykazu spółek Skarbu Państwa zamieszczonego na stronach Ministerstwa Finansów oraz operacji gospodarczych zarejestrowanych w księgach w wyżej wymienionym okresie.

Należności i zobowiązania na dzień 31.12.2019 roku prezentujemy z powiązanymi Grupa JSW.

Poniżej przedstawiono transakcje wartość zakupów i kwoty zobowiązań z jednostkami powiązanymi.

	2019	2018
Transakcje dokonywane z jednostką dominującą		
- zakupy od Primetech	137 218,65	369 254,41
- zakupy od JSW	642 822,49	
Transakcje dokonywane z pozostałymi jednostkami powiązanymi		
- zakupy od Grupy Primetech	500,00	291 605,44
- zakupy od Grupy Famur	12 685 869,82	28 314 535,09
- zakupy od Grupy JSW	272 429,11	
- zakupy od pozostałych spółek Skarbu Państwa	5 166 635,57	
Saldo zobowiązań na koniec okresu		
- Primetech		6 594 142,84
- pozostałe jednostki z Grupy Primetech		246,00
- pozostałe jednostki z Grupy Famur		15 268 343,51
- JSW	126 644,95	
- pozostałe jednostki z Grupy JSW	132 808,10	
- pozostałe spółki Skarbu Państwa	646 083,00	
RAZEM ZAKUPY	18 905 475,64	28 975 394,94
RAZEM ZOBOWIĄZANIA	905 536,05	21 862 732,35

Poniżej przedstawiono transakcje wartość sprzedaży i kwoty należności z jednostkami powiązanymi.

	2019	2018
Transakcje dokonywane z jednostką dominującą		
- sprzedaż do Primetech		2 560 763,31
- sprzedaż do JSW	36 033 458,48	
Transakcje dokonywane z pozostałymi jednostkami powiązanymi		
- sprzedaż do Grupy Primetech	79 672,00	308 246,80

- sprzedaż do Grupy Famur	427 668,30	3 732 035,53
- sprzedaż do Grupy JSW	4 684 014,54	
- sprzedaż do pozostałych spółek Skarbu Państwa	76 594 566,20	
Saldo należności na koniec okresu		
- Primetech		256 548,04
- pozostałe jednostki z Grupy Primetech		21 612,66
- pozostałe jednostki z Grupy Famur		2 845 693,67
- JSW	18 938 063,39	
- pozostałe jednostki z Grupy JSW	4 207 642,43	
- pozostałe spółki Skarbu Państwa	25 668 629,00	
RAZEM SPRZEDAŻ	117 819 379,52	6 601 045,64
RAZEM NALEŻNOŚCI	48 814 334,82	3 123 854,37

INFORMACJE O TRANSAKCJACH Z CZŁONKAMI ZARZĄDU

Zarząd PBSz stanowi kluczową kadrę zarządzającą Spółki.

Wynagrodzenie Członków Zarządu PBSz:

	2019	2018
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze:		
- wynagrodzenia, usługi zarządzania	989 597,65	1 055 701,35
- świadczenia, dochody z innych tytułów	85 329,10	
RAZEM	1 074 926,75	1 055 701,35

INFORMACJE O TRANSAKCJACH Z CZŁONKAMI RADY NADZORCZEJ

Wynagrodzenie Rady Nadzorczej PBSz:

	2019	2018
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze:		
RAZEM	42 465,44	3 105,33

9.4 WYNAGRODZENIE BIEGŁEGO REWIDENTA

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdania finansowego PBSz S.A. za rok 2019 jest PricewaterhouseCoopers Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp.k. Wyboru firmy audytorskiej dokonała w dniu 26.07.2019 roku Rada Nadzorcza PBSz S.A. Umowa pomiędzy PBSz S.A. a PricewaterhouseCoopers Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp.k. została zawarta w dniu 21.10.2019 roku i dotyczy badania sprawozdania finansowego PBSz S.A. za lata 2019-2020. Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdania finansowego PBSz S.A. za rok 2018 była firma Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa.

	2019	2018

Obowiązkowe badanie	82 800,00	70 000,00
Pozostałe usługi	68 400,00	
RAZEM	151 200,00	70 000,00

9.5 ZDARZENIA PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY

Po dniu 31.12.2019 tj. po dniu kończącym okres sprawozdawczy, zgodnie z posiadaną wiedzą, nie wystąpiły żadne istotne zdarzenia mogące znacząco wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej i wyniku finansowego a które nie byłyby ujęte w sprawozdaniu finansowym.

10. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU

Roczne sprawozdanie finansowe i dane porównawcze sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Spółki. Zaprezentowane sprawozdanie finansowe jest zgodne ze stanem księgowym na dzień 21-01-2020 roku.

Roczne sprawozdanie Zarządu zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Firmy, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń. Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego sprawozdania finansowego został wybrany zgodnie z przepisami prawa.

Podmiot ten oraz biegły rewident dokonujący badania spełniali warunki do wydania bezstronnego i niezależnego raportu z badania, zgodnie z właściwymi przepisami prawa krajowego.

11. ZATWIERDZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

<i>Data</i>	<i>Imię i Nazwisko</i>	<i>Stanowisko/Funkcja</i>	<i>Podpis</i>
09-03-2020	Dariusz Modrzejewski	Prezes Zarządu	podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
09-03-2020	Andrzej Palarczyk	Wiceprezes Zarządu	podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
09-03-2020	Marcin Mieszczak	Wiceprezes Zarządu	podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
09-03-2020	Mirosław Ogonowski	Wiceprezes Zarządu	podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
09-03-2020	Iwona Krzeszowska	Główny Księgowy	podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym